Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS znad Niemna

16 listopada 2001r. Nr 46(495) Index 63863 Rok założenia 1989

Dzisiaj, 16 listopada, w Grodnie w Polsiej Szkole o godz. 16 rozpoczyna swoją pracę **Międzynarodowa Konferencja pt. "Problemy świadomości narodowej ludności polskiej na Białorusi"**, zorganizowaną przez Związek Polaków na Białorusi, Instytut Polski w Mińsku, Polskie Towarzystwo Naukowe, Grodzieński Uniwersytet Państwowy . Udział w konferencji zapowiedzieli tacy znani naukowcy jak Zdzisław J.Winnicki, Iwona Kabzińska, Wanda Renik, Zygmunt Boradyn, Józef Maroszek i in.

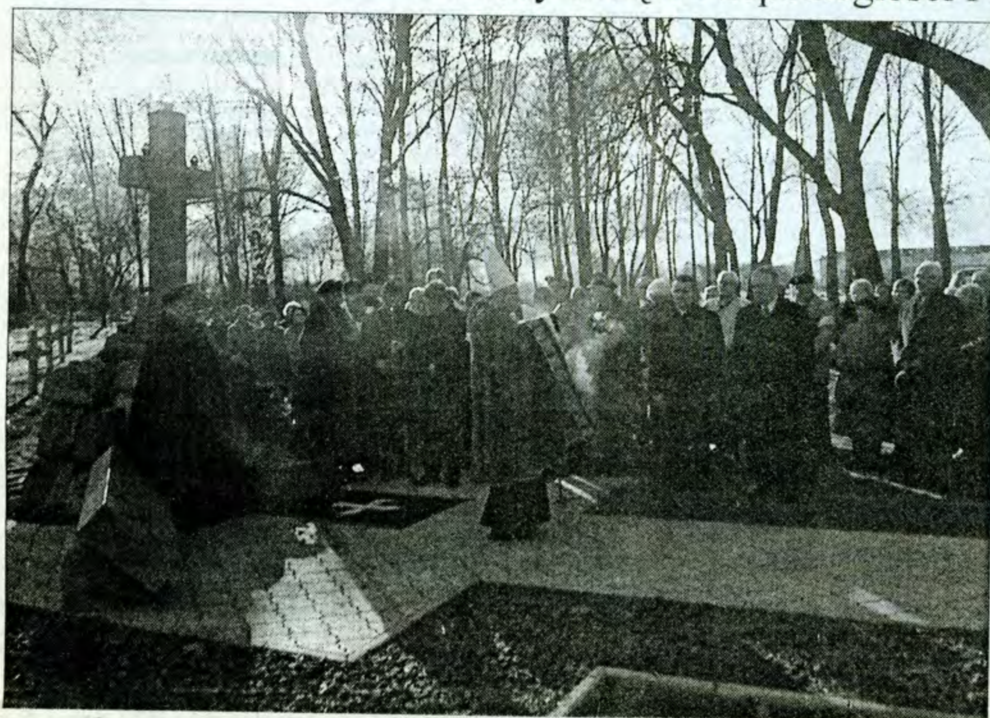
Zapraszamy do wysłuchania odczytów referatów 16 - 17 listopada.

Komitet organizacyjny

W numerze:

"Jeszcze Polska..."

Obchody Święta Niepodległości Polski na Białorusi

Polski Cmentarz Garnizonowy w Brześciu

Dzień 11 listopada jest najważniejszym świętem dla każdego Polaka. Święto to przypomina, że tylko niepodległa Polska zapewni pomyślność i zachowanie tradycji i wiary naszych ojców. Święto Niepodległości należy do tych szczególnych, które uroczyście obchodzimy nie tylko w ojczyźnie, ale i wszędzie tam, gdzie mieszkają Polacy.

Mińsk

Dnia 10 października br. w Domu Weterana odbył się koncert z okazji Święta Niepodległości.

Swoją obecnością uroczystość zaszczycili: Ambasador RP na Białorusi dr Mariusz Maszkiewicz, attache wojskowy RP płk Maciej Woźniak, radca Ambasady RP w Mińsku, kierownik Wydziału Konsularnego Andrzej Buczak, dyrektor Instytutu Polskiego Cezary Karpiński, prezes Rady Naczelnej ZPB Konstanty Tarasewicz oraz hierarchowie kościelni.

- *Odzyskana w 1918r. niepodległość dała nam nie tylko miejsce, ale i pozycję w Europie. Dzisiaj z perspektywy nawet światowej możemy powiedzieć, że mamy poczucie satysfakcji, bo Polska jest w bardzo ważnym miejscu, w najważniejszych wydarzeniach. Z tą satysfakcją chcemy się dzielić najlepszymi życzeniami, aby nam się powodziło w wielu sprawach trudnych tak dla Polski, jak i dla Białorusi. Polacy dla Białorusinów i dla całego regionu są zawsze gotowi do tego, żeby służyć tym co najlepsze, to co w nas jest najbardziej pozytywne i czego nam dzieje historii nie oszczędziły* — powiedział Ambasador RP dr Mariusz Maszkiewicz.

ISSN 1563-3233

Goście mogli podziwiać występ chóru dziecięcego 'Tęcza' z Mińska, (kierownik art. Tatiana Wołoszyna) z wiązanką pieśni patriotycznych, "Przylecieli sokołowie" Stanisława Moniuszki, Pieśń do miłości Ojczyzny), zespołu pieśni i tańca "Słoneczko" z Borysowa (kierownik muzycznyAłła Nicijewska, choreograf Zuzanna Kolcowa), najmłodsza grupa taneczna kierownik Nadzieja Lisieczonok (m. in. zatańczyli Krakowiaka i Kujawiaka, pieśni "Marsz pierwszej brygady", "Zasiali górale owies", "Jak długo w sercach"), Andrzej Parmańczuk z Grodna zaśpiewał pieśń "Dziś do ciebie przyjść nie mogę", Natalia Malewicz — "Rozkwitały pąki białych róż", Dymitry Borowski z Borysowa oraz Irena Świerczkowska zarecytowali wiersz Ludwika Wiśniewskiego "11 listopada". Uwieńczeniem koncertu był Hymn Chórów Polonijnych.

Wręczenie nagrody Izabeli Tyrkin

Grodno

Stało się już dobrą tradycją, że święta narodowe i religijne działacze polscy z Grodzieńszczyzny obchodzą na ziemi polskiej, w Konsulacie Generalnym RP w Grodnie. W tym roku obchody Święta Niepodległości rozpoczęły się w sobotę 10 listopada.

Obchody zainaugurowano na Cmentarzu Wojskowym w Grodnie złożeniem kwiatów przez delegacje Konsulatu Generalnego RP w Grodnie oraz ZPB.

Święto uczczono uroczystym spotkaniem w siedzibie konsulatu . W uroczystości udział wzięli: zastępca attache wojskowego przy Ambasadzie RP w Mińsku major Donat Kowalski, delegacja Związku Polaków na Białorusi na czele z prezesem Tadeuszem Kruczkowskim, prezes Stowarzyszenia Pomocy „Rubież" z Białegostoku Józef Kulikowski oraz Bronisława Tomaszewska, przedstawiciele władz miejskich, duchowieństwo, przedstawicielie PMS, akowcy, sybiracy, kombatanci, harcerze oraz młodzież.

„Święto Niepodległości, które obchodzimy dziś bardzo uroczyście, jest świętem wszystkich Polaków mieszkających w kraju i poza jego granicami. Po 123 latach niewoli, jak niektórzy twierdzą po pięciu pokoleniach, które wywalczyły Polskę we wszystkich powstaniach narodowych, powstało państwo polskie, zostały ustalone jego granice. Należy zauważyć, że granice wschodnie były wyznaczane żołnierską krwią. O tym świadczą groby polskich bohaterów z 1920 roku, którzy na zawsze pozostali na swoich posterunkach na tych ziemiach. Mogiły żołnierzy do dziś są dla nas wspaniałą lekcją patriotyzmu i miłości do Ojczyzny" — powiedział gospodarz spotkania Renisław Walter. W swoim przemówieniu konsul podkreślił także rolę oświaty polskiej na Białorusi w kształtowaniu postaw narodowych młodego pokolenia, jak również skierował słowa wdzięczności do nauczycieli.

Zasłużeni dla oświaty

Doniosłą chwilą tegorocznej uroczystości było wręczenie medali Komisji Edukacji Narodowej nauczycielom z Grodzieńszczyzny, którzy poświęcili swe życie sprawie odrodzenia polskości. Dzięki ich staraniom powstawały pierwsze polskie klasy w szkołach rosyjskich i białoruskich, organizowano kursy języka polskiego dla dzieci i osób dorosłych, zaczęto renowację pomników historii i kultury.

ciąg dalszy na str. 4

AKTUALNOŚCI

NADAL PO NIEKORZYSTNYM DLA POLAKÓW KURSIE dokonywana jest wypłata czwartej transzy pierwszej raty odszkodowań za pracę w III Rzeszy. Pieniądze ma otrzymać 50 tys. byłych robotników przymusowych. Problem niekorzystnego przeliczania odszkodowań z marek na złotówki pozostaje nie rozwiązany. Strony mają kontynuować rozmowy w przyszłym tygodniu.

Nieoficjalnie wiadomo, że Niemcy proponują Polsce około 100 mln zł, czyli połowę poniesionych już strat.

SALMAN RADUJEW, JEDEN Z BARDZIEJ ZNANYCH CZECZEŃSKICH DOWÓDCÓW POLOWYCH, stanął przed sądem w Machaczkale, stolicy sąsiadującego z Czeczenią Dagestanu.

Rozpoczęciu się sprawy, która w Rosji przedstawiana jest — według słów prokuratora generalnego Władimira Ustinowa — jako symbol zwycięstwa praworządności nad terrorem', towarzyszą nadzwyczajne środki bezpieczeństwa.

Sam Ustinow uczestniczy w procesie w charakterze jednego z oskarżycieli. Zapowiada przy tym, że prokuratura jest zainteresowana, by proces Radujewa i trzech innych współoskarżonych był jak najbardziej dostępny dla mediów.

34-letni dziś Salman Radujew w styczniu 1996 roku z około trzystu ludźmi dokonał najazdu na dagestańską miejscowość Kizlar, zajął miejscowy szpital i po wzięciu zakładników przedostał się do Czecznii.

Nowy wymiar

Amerykanie zniszczą do 2011r. ponad dwie trzecie swych głowic nuklearnych. Chcą: ułatwić Rosjanom handel z USA, by Rosja była w Światowej Organizacji Handlu, przyjaźnić się — to najważniejsze efekty rozmów prezydentów Rosji i Stanów Zjednoczonych w Waszyngtonie

Prezydenci George Bush i Władimir Putin występowali na konferencji prasowej po rozmowach w Białym Domu w rolach świeżych sojuszników. Moskwa i Waszyngton zapowiedziały wspólne działania przeciw światowemu terroryzmowi. Służby obydwu krajów mają dbać, by w ręce organizacji terrorystycznych nie dostały się broń biologiczna, czy atomowa. Obaj przywódcy powtarzali, że oto w dwudziestym pierwszym wieku Ameryka i Rosja stanęły po tej samej stronie barykady.

Prezydent Rosji Władimir Putin wraz z małżonką

Wspólny cel

Nie ma wątpliwości, że po ataku terrorystycznym z 11 września stosunki USA i Rosji nabrały zupełnie nowego wymiaru. Obaj prezydenci nie ukrywają, że mają wspólny cel — zwalczanie terroryzmu islamskiego. Putin — wyczuwając szansę na przełamanie impasu — był pierwszym zagranicznym liderem, który zadzwonił do Białego Domu 11 września.

O tym, jak bardzo się te stosunki zmieniły, świadczyła odpowiedź Putina na zadane mu w Białym Domu pytanie o to, czy nie niepokoi go obecność żołnierzy amerykańskich w dawnych republikach radzieckich w Azji Środkowej. — Ależ skąd — odparł prezydent Rosji. — O wiele bardziej niepokoją mnie obozy terrorystów w Afganistanie.

Rosja, choć po cichu, jest jednym z najważniejszych członków koalicji antyterrorystycznej — przekazała Sojuszowi Północnemu olbrzymią ilość sprzętu wojskowego, w tym helikoptery; jej wywiad współpracuje z FBI i CIA w poszukiwaniu siatek Al Kaidy, organizacji ben Ladena, na całym świecie.

Obaj przywódcy omawiali sytuację w Afganistanie. Zarówno Bush, jak i Putin wyrazili zadowolenie ze zdobycia Kabulu przez Sojusz Północny. Wyrazili też wątpliwość co do wiarygodności doniesień o rozstrzeliwaniu jeńców przez wojska Sojuszu. Oba kraje — powiedział Bush — zobowiązały się do pomocy w odbudowie Afganistanu i zgodziły się, że musi on mieć rząd reprezentatywny dla całego społeczeństwa i respektujący prawa człowieka.

Rosja - NATO - WTO

Podczas rozmowy z Putinem Bush zapowiedział, że będzie pracował z Kongresem nad unieważnieniem ostatniego zimnowojennego ograniczenia w stosunkach handlowych USA i Rosji — poprawki Jacksona-Vanika z 1974r. uzależniającej uprzywilejowany status Rosji w handlu z USA od przestrzegania przez Moskwę praw człowieka. Chociaż zapis ten był od kilku lat martwy, to Rosja zawsze traktowała tę poprawkę jak poniżenie.

Szef rosyjskiej dyplomacji już wcześniej powiedział, że NATO zaproponowało Moskwie „podwyższenie" stosunków poza obecnie działającą Radę Rosja — NATO.

Rada, której utworzenie trzy lata temu wywołało wiele kontrowersji, dziś — zdaniem wielu ekspertów — już nie wystarcza. Rozważane jest przyznanie Rosji specjalnego statusu obserwatora w Sojuszu.

Dla Putina jednym z najważniejszych tematów jest także sprawa przystąpienia Rosji do Światowej Organizacji Handlu (WTO). Po wejściu do WTO Chin Rosja pozostaje jedynym liczącym się krajem w handlu międzynarodowym, który jest poza tą organizacją.

Tarcza antyrakietowa

Po objęciu stanowiska Bush deklarował, że nie będzie się liczył z obiekcjami Rosji w sprawie budowy tarczy antyrakietowej. Administracja USA przed 11 września była bliska jednostronnego wypowiedzenia układu ABM z 1972r., który zakazuje budowy systemów antyrakietowych. Również Putin przyznał, że w tej sprawie Moskwa i Waszyngton nadal się różnią. Jednak obaj prezydenci byli przekonani, że w wyniku negocjacji w końcu dojdą do porozumienia.

„Ufaj, ale sprawdzaj"

Prezydentów różni forma rozbrojeniowego zobowiązania. Dla Georga Busha liczy się słowo. Dla Władimira Putina ważny jest pisemny traktat i stworzenie mechanizmów kontrolnych. Ponadto Stany Zjednoczone i Rosja inaczej patrzą na zagadnienie przyszłości traktatu antyrakietowego ABM, który uniemożliwia USA wprowadzenie systemu obrony antyrakietowej. Putin twierdzi, że Amerykanie mogą stworzyć system obrony antyrakietowej, a mimo tego, traktat może być utrzymany.

W Rosji mówi się, iż nieszczęście zbliżyło oba kraje. „Po drugiej wojnie światowej było różnie. Ale osiągnęliśmy główny cel. Przestaliśmy się nawzajem bać"- powiedział Putin. Jednak rosyjscy generałowie są bardzie sceptyczni. Nie chcą nieoficjalnych uzgodnień w sprawie redukcji rakiet. Rosyjskie przysłowie mówi: „Ufaj, ale sprawdzaj". Dalszy ciąg tych rozmów będzie się zapewne toczył w styczniu przyszłego roku, gdy Bush odwiedzi Rosję.

KATASTROFA

Kryzys lotnictwa

Wypadek lotniczy w Stanach Zjednoczonych jest kolejnym sprawdzianem wytrzymałości finansowej dla wszystkich przewoźników na całym świecie.

Ataki terrorystyczne 11 września doprowadziły do poważnych strat finansowych w większości kampanii lotniczych. Transport lotniczy, obok sektora ubezpieczeń, doznał największych strat.

Bezpośrednio po zamachach na kilka dni zamknięto amerykańską przestrzeń powietrzną, co znacznie zakłóciło wszystkie połączenia lotnicze z Ameryką Północną. Pasażerowie z obawy o bezpieczeństwo wycofali rezerwacje. Mniej pasażerów to mniejsze obroty i większe straty, szczególnie dla linii takich jak British Airways czy Aer Lingus, najbardziej uzależnionych od amerykańskiego rynku.

Zbankrutowały Swissair, Sabena i Air Canada 3000. Według ekspertów, na nich kryzys się nie skończy. Przyszłość Polskich Linii Lotniczych LOT także jest pod znakiem zapytania. Jednym z głównych udziałowców LOTu jest szwajcarska firma, będąca jednocześnie właścicielem pakietów akcji w upadłych Sabenie i Swissair.

Przedstawiciele innych linii mówią o konsolidacji, co oznacza, że na kurczącym się rynku nie dla wszystkich starczy miejsca.

Z najnowszych danych opublikowanych w Londynie wynika, że na lotnisku Heathrow — najruchliwszym z europejskich lotnisk — w październiku pasażerów było o 20 procent mniej niż rok temu. Największy spadek zainteresowania odnotowano na połączeniach transatlantyckich. Pasażerów było o 31 procent mniej.

Mniejszy ruch odnotowano także na lotnisku we Frankfurcie nad Menem w Niemczech — w październiku z portu tego skorzystało 3 miliony 900 tysięcy pasażerów — o 14 procent mniej niż w roku 2000.

Ogółem w podróże samolotem nad Europą wybrało się w tym roku o 20 procent mniej osób.

FOTO W **Głosie**

Nie jest wykluczone, że przyczyną katastrofy amerykańskiego Airbusa A-300 (na zdj.), który rozbił się nad Nowym Jorkiem, była turbulencja, związana ze startem innego samolotu.

Przewodnicząca amerykańskiego Narodowego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Transportu Marion Blakey powiedziała, że eksperci, badający przyczyny tragedii, stwierdzili, iż turbulencja mogła być wywołana startem jumbo jeta na niespełna dwie minuty przed wzniesieniem się w powietrze airbusa.

Zgodnie z przepisami, pomiędzy startem większych jednostek regulaminowo powinna nastąpić co najmniej dwuminutowa przerwa. W przypadku jumbo — należącego do Japan Airlines i airbusa American Airlines "z niewyjaśnionych powodów" wyniosła ona tylko minutę i 45 sekund.

Potwierdzono, że mimo uszkodzeń z odnalezionej „czarnej skrzynki" uda się odczytać zapis parametrów lotu. Obie czarne skrzynki airbusa są analizowane przez specjalistów w Waszyngtonie.

UNIA EUROPEJSKA

„Strategy Paper"

Komisja Europejska przewiduje poszerzenie Unii w 2004 roku o 10 krajów, w tym o Polskę. Chodzi o wszystkie kraje negocjujące obecnie członkostwo z wyjątkiem Bułgarii i Rumunii, czyli o Cypr, Czechy, Estonię, Litwę, Łotwę, Maltę, Polskę, Słowację, Słowenię i Węgry.

Komisja Europejska w Brukseli opublikowała doroczny raport w sprawie postępów 13 państw starających się o członkostwo w EU. Z raportu nie wynika jednoznacznie, który z krajów- kandydatów jest najdalej posunięty w procesie dostosowania się do norm Unii Europejskiej. Tym razem o stopniu zaawansowania na drodze do członkostwa można się dowiedzieć, wczytując się dokładnie w raporty na temat poszczególnych krajów oraz we wspólny dokument, tak zwany „Strategy Paper", określający strategię rozszerzenia na najbliższy rok.

Obserwatorzy uważają, że w raporcie na temat Polski, w porównaniu z ubiegłym rokiem, zapewne poprawi się ocena polskiej legislacji. A to za sprawą powołania Wielkiej Komisji Prawa Europejskiego i przyjęcia potężnego pakietu ustaw dostosowujących polskie prawo do unijnego.

Z drugiej jednak strony trzeba pamiętać o dziurze budżetowej, ostrym spadku wzrostu gospodarczego, bezrobociu, aferach korupcyjnych i słabym tempie negocjacji, które plasuje Polskę w ogonie krajów negocjujących członkostwo w Unii. Jedną z największych słabości pozostaje niezreformowane rolnictwo, nieprzygotowane do korzystania z dobrodziejstw wspólnej polityki rolnej UE. Raport jest najważniejszą oceną, którą Bruksela wystawia kandydatom.

Polska, pod warunkiem, że będzie kontynuowała i intensyfikowała wysiłki reformatorskie oparte na spójnej polityce, powinna być zdolna do sprostania presji konkurencji i sił rynkowych w Unii w bliskiej przyszłości — napisano w dorocznym raporcie Komisji o postępach Polski w drodze do UE, opublikowanym jednocześnie w Brukseli i Strasburgu.

Dokument wyznacza kierunek działań na najbliższy rok. Zdaniem Komisji Europejskiej, kraje kandydackie, ogólnie rzecz biorąc dokonały imponujących postępów. 10 z nich, w tym Polska, ma szansę na zakończenie negocjacji w przyszłym roku i przystąpienie do Unii dwa lata później w 2004 roku.

Komisja twierdzi, że nie uda się to w przypadku Bułgarii i Rumunii a także Turcji, która uzyskała status kandydata, ale nie zaczęła jeszcze rozmów o członkostwie.

Raport ocenia również, że poszerzenie nie powinno doprowadzić do wielkiego wzrostu wydatków z unijnego budżetu.

Przygotowali Halina EJSMONT, Andrzej DUBIKOWSKI

POLITYKA

W wywiadzie udzielonym dziennikarzom amerykańskim 11 listopada, dotyczącym problemów międzynarodowego bezpieczeństwa, prezydent Rosji nazwał błędem dążenie do izolacji Białorusi, Korei Północnej, Iraku w kontaktach międzynarodowych. *„Najbardziej błędnym byłoby dążenie do izolacji konkretnego państwa; utrzymujemy stosunki ze wszystkimi z tych państwa, ale z każdym z nich stosunki różne. I te stosunki są absolutnie otwarte"* — powiedział prezydent.

Władimir Putin podkreślił, że sytuacja z Białorusią jest szczególna. *„Istnieje dążenie ludności dwóch państw — i Białorusi, i Rosji — ku budowie wspólnych struktur państwowych. Nie liczyć się z tym byłoby po prostu głupotą. Narody białoruski i rosyjski są sobie bliskie pod względem kultury, języka, mają wspólną historię, wiele wzajemnej sympatii".*

SOCJOŁOGIA

57 proc. mieszkańców Białorusi ocenia poziom Życia jako dobry. Większość mieszkańców Białorusi ocenia poziom swojego życia jako zadawalający. Tak wynika z przeprowadzonej w październiku br. przez Niezależny Instytut Socjalno-Ekonomiczny i Politycznych Analiz ankiety, gdyż odpowiedzi takiej udzieliło 57 proc. pytanych.

26 proc. uważa, że ich sytuacja jest niezadowalająca, a 7 proc. twierdzi, że jest bardzo zła. Natomiast 8 proc. respondentów uważa, że ich sytuacja jest dobra, a tylko 1 proc. wybrało odpowiedź, że jest bardzo dobra.

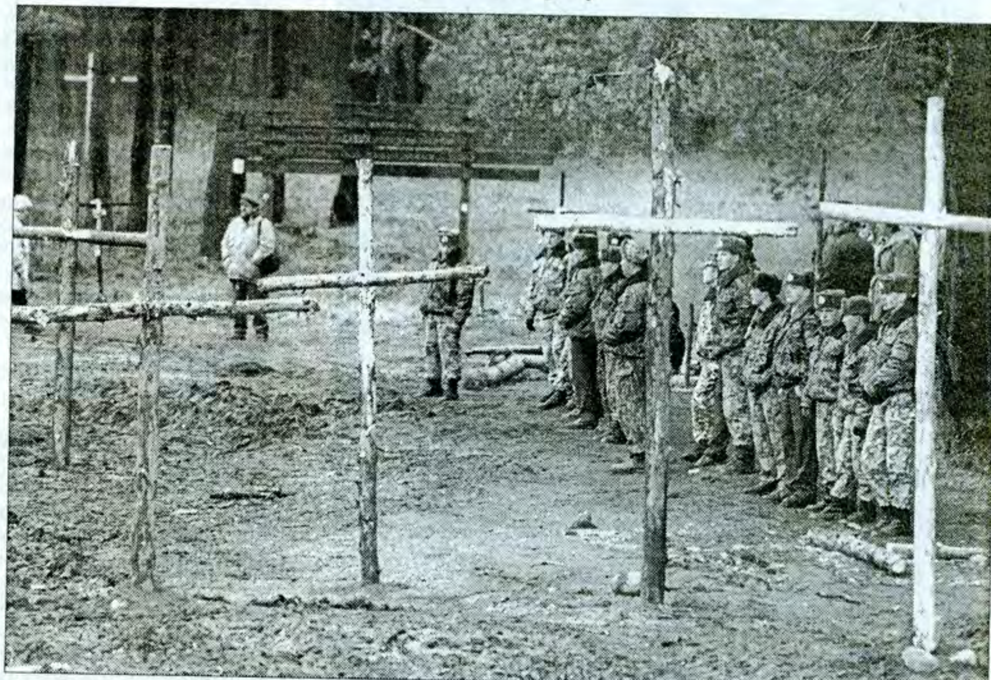
Na pytanie o zmianę sytuacji ekonomicznej w Białorusi w ciągu ostatniego roku odpowiedzi są następujące: 47 proc. uważa, że sytuacja nie uległa zmianie, 29 proc. — że uległa pogorszeniu, a 18 proc. — że zmieniła się na lepsze.

Radio Racja

Droga po mogiłach

Na uroczysku Kuropaty, gdzie w latach 1937-41 NKWD rozstrzeliwało "wrogów władzy radzieckiej", pochowana jest spora liczba Polaków - twierdzą białoruscy historycy

Ponad miesiąc temu rozpoczęto poszerzanie przebiegającej tędy obwodnicy. Opozycja obawia się, że mimo trwających od ponad miesiąca protestów, droga będzie przebiegać przez miejsce pochówku 200 tys. ofiar represji.

Przepychanki zaczęły się już w czwartek. Milicja zniszczyła wówczas kilka namiotów i krzyży, atakowała demonstrantów pałkami i gazem łzawiącym. W piątek około 50 milicjantów przybyło w miejsce pochówku ofiar stalinizmu. Razem z nimi zjawił się ciężki sprzęt budowlany, którym przystąpiono do zasypywania miejsc pochówku. Mimo starć wieczorem w Kuropatach nadal demonstrowało około 20 osób, podczas gdy maszyny kontynuowały prace pod ochroną milicji. W sobotę odbyła się „Talaka", w której wzięło udział ponad 70 osób. Na miejscu powalonych krzyży ustawiono kilka nowych 7-metrowych. Podczas mszy św., którą odprawił kaznodzieja cerkwi prawosławnej Leonid Akałowicz. Krzyże poświecono. Natomiast w niedzielę odbył się pochód krzyżowy.

Według archeologów

Archeolodzy z Instytutu Historii Akademii Nauk Andriej Miecielskij i Oleg Iow oświadczyli, że jeżeli w wyniku prac budowlanych będą znalezione szczątki zamordowanych, prace będą przerwane. Jednak, jak uważają archeolodzy, to jest mało prawdopodobne, ponieważ miejsca pochówków znajdują się w odległości 80-100 metrów od budowanej drogi.

Według polskiej prasy i dyplomatów

Najbardziej poczytna w Polsce „Gazeta Wyborcza", w materiale „Po co Kuropaty", opowiada o tym jak milicja likwidowała namioty aktywistów białoruskiej opozycji, którzy próbowali bronić miejsc spoczynku ofiar represji.

„W czwartek wieczorem mieszkańcy rejonu mińskiego Zielony Ług bezradnie obserwowali jak buldożery ciągnęły z bagna dziesiątki krzyży katolickich i prawosławnych"

„Milicjanci atakują namioty, które postawili Białorusini w Kuropatach, żeby bronić tę miejscowość przed planami rządu, który chce zbudować nową obwodnicę" — napisano w gazecie „Życie" w artykule pt. *„Łukaszence potrzebna jest obwodnica, a nie groby".*

„Ta akcja rządu jest dowodem na to, że dzisiejszy białoruski reżim jest reprezentowany przez wandali, bo tylko wandale i sataniści mogą niszczyć krzyże i nie zwracać uwagi na ludzkie mogiły" — cytuje gazeta „Życie" przedstawiciela „Młodego Frontu" Aleksieja Szejnę.

„Opozycjoniści walczyli w czwartek z funkcjonariuszami OMONu za krzyże postawione na mogiłach ofiar represji stalinowskich w Kuropatach" — podała gazeta „Rzeczypospolita".

Ambasadorzy państw zachodnich omawiają te wydarzenia między sobą — wszyscy są nadzwyczaj poruszeni, lecz wstrzymują się od prywatnych ocen, ponieważ oficjalnie muszą uzgodnić w swoich Ministerstwach Spraw Zagranicznych.

WP, Życie, Rzeczypospolita, Radio Racja

GRODNO

Zamknięta „Pahonia"

Dnia 12 listopada Najwyższy Sąd Gospodarczy Republiki Białoruś orzekł: zamknąć działalność niezależnej gazety „Pahonia" oraz zlikwidować redakcję tej gazety.

Powództwo o zamknięcie gazety wniosła prokuratura obwodu grodzieńskiego, która wytoczyła jej sprawę karną z powodu publikacji przed wyborami prezydenckimi materiałów oczerniających na prezydenta Republiki Białoruś.

Redakcja gazety „Pahonia" zaskarżyła wniosek prokuratury do Sądu Gospodarczego obwodu grodzieńskiego. Natomiast Najwyższy Sąd Gospodarczy postanowił sam rozpatrzyć skargę z korzyścią dla prokuratury występującej o zamkniecie gazety. W rozpatrzeniu sprawy sędzia Walerij Żandarow uznał to zaskarżenie za prawomocne mimo, iż podjął decyzję o zamknięciu gazety „Pahonia" oraz likwidacje redakcji.

Białoruski Związek Dziennikarzy uważa, że zamkniecie gazety i likwidacja redakcji wiąże się z następującą wypowiedzią Aleksandra Łukaszenki: „zrobić porządek z niezależną prasą po wyborach". Białoruski Związek Dziennikarzy stanowczo wyraża swój protest w związku z zaistniałą sytuacją.

BAŻ

Ceny paliw 15 listopada 2001

A-76	AI-92	AI-95	Olej napedowy
Stacje koncernu Biełnieftiechim			
485 0,33*	600 0,41*	685 0,47*	451 0,30*
Stacje kampanii LUKOIL			
485	600	685	440

** cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny*

Kurs walut Banku Narodowego z dnia 15.11.2001r.

USD	DEM	RUR	PLN	EURO
1523,00	684,71	51,24	371,28	1339,17

Informacji udzieliła służba SPAS001 tel. 001

EKOLOGIA

Puste rzeki i jeziora

Sieci rybackie to sprzęt, który stosowano od wieków. Rybołówstwo kiedyś pozwalało utrzymać się przy życiu całym osiedlom. Połów w umiarkowanych ilościach nie naruszał równowagi wodnego ekosystemu. Lecz wkrótce umiarkowane poławianie zmieniło się w rabunkowe zniszczenie rybnych zasobów.

Trały przemysłowe, niewody, kilometrowe sieci człowiek zaczął wykorzystywać dla własnego zysku. Dla niewielkich białoruskich rzek i jezior przemysłowy połów ryb stał się zgubny. Jeśli odłów ryb w rzekach i jeziorach Białorusi w latach 60 przewyższał 600 tys. ton na rok, to w 1998r. tylko nieco przewyższył 600 ton, t. zn. przemysłowy połów zmniejszył się pięciokrotnie. Niekontrolowane odłowy i przeładowanie planów nie sprzyja zachowaniu równowagi zasobów wodnych.

Stopniowo reguły połowu ryb obostrzyły się. Cała epopeja była związana z zakazem połowu ryb przez trały elektryczne. Zdrowy rozsądek zwyciężył i tego sprzętu połowu, niszczącego wszystko co żyje, zabroniono używać. Za amatorski połów ryb prądem elektrycznym może być wszczęta sprawa kryminalna. Regulamin połowu ryb zmieniono i wprowadzono szereg zakazów dotyczących amatorskiego połowu przy pomocy sieci, niewodów, trałów. Dozwolony maksymalny rozmiar sieci (telewizora i dźwigu) mieści się w ramach 1x1 m. Jeśli sieć przekracza te rozmiary, jest już kłusowniczym sprzętem połowu, którego wykorzystywanie jest naruszaniem ustawodawstwa administracyjnego.

Paradoksalne: sieci nie wolno wykorzystywać, ale łatwo można je nabyć. Na rynku jest oferowany ogromny asortyment sieci. Można tu kupić sieci o różnej długości, wysokości, różnego koloru i rozmiaru oczka. Ceny wahają się, w zależności od jakości sieci. Jak można wykorzystać sieci nie naruszając ustawodawstwa o ochronie przyrody? Przecież sieci rozchodzące się poprzez ożywiony handel między osobami prywatnymi na pewno nie będą służyły do upiększania ścian.

Kontrolę nad ochroną zasobów rybnych pełni szereg resortów. Ale milicja ma na głowie wiele innych spraw, a straż rybacka nie wszędzie dojedzie, bo i nie zawsze jest benzyna . Rejonowe inspekcje ochrony zasobów naturalnych są zajęte stanem sanitarnym środowiska, odpadami i śmieciami produkcyjnymi. I tak mamy następującą sytuację: "u siedmiu nianiek dziecko bez oczu". Dlatego brzegi rzek i jezior są usłane wyschniętymi wodorostami, które wyciągnęły sieci przeczesujące jeziorne i rzeczne dna. Dlatego i kłusownicy nie bardzo boją się kary. Dlatego kwitnie handel tanimi chińskimi sieciami na rynkach i w sklepach państwowych, a zasoby rybne tymczasem zmniejszają się. Statystyka pokazuje, że zmniejszyły się w ciągu ostatniego 10-lecia o 75 proc. Jeśli nie zastosujemy jakichś środków zaradczych, to wkrótce nasze rzeki i jeziora staną się po prostu dołami napełnionymi wodą.

AKTUALNOŚCI

NOWE PLACÓWKI DYPLOMATYCZNE

W 2002r. planuje się otwarcie ambasad białoruskich w Maroku, Pakistanie i Turkmenistanie. Na Ukrainie zostanie otwarte biuro Konsula Generalnego, choć jeszcze nie wiadomo czy we Lwowie, czy w Odessie. Dodatkowa placówka dyplomatyczna powstanie również w Kazachstanie.

KWIATEK DLA NAUCZYCIELA TO ŁAPÓWKA

Kwiatek dla nauczyciela to łapówka — taką wykładnię przedstawił w ostatnich dniach białoruski Sąd Konstytucyjny.

Sąd uznał nauczycieli wszystkich szczebli za urzędników państwowych. Oznacza to, że przyjęcie przez nich jakichkolwiek korzyści materialnych może pociągnąć odpowiedzialność karną. Rodzice darujący wychowawcy ich dziecka na koniec roku szkolnego bukiet goździków lub czekoladki mogą tym samym stanąć przed sądem za wręczenie łapówki. O wykładnię, czy nauczyciel jest urzędnikiem państwowym, zwróciła się do Sądu Konstytucyjnego białoruska Rada Ministrów na prośbę MSW. Organy ochrony porządku skarżyły się, że w sprawach o łapownictwo wśród nauczycieli sądy nie traktowały oskarżonych jednakowo — jednych skazywały, innych uniewinniały.

PRZEDSIĘBIORSTWA NA SKRAJU BANKRUCTWA

80 proc. przedsiębiorstw białoruskich znajduje się na skraju bankructwa — tak uważa Federacja Związków Zawodowych w Białorusi.

Federacja alarmuje o pogarszającym się stanie ekonomicznym przedsiębiorstw; przy oficjalnych statystykach wzrostu ekonomicznego, gdy zwiększa się produkt krajowy brutto, wzrasta ilość wytworzonych produktów, a zarazem następuje gwałtowne pogorszenie jakości wzrostu wskaźników ekonomicznych. W br. wzrosła ilość niedochodowych przedsiębiorstw i sfery usługowej wokół tych podmiotów. Ich liczba wynosi obecnie 35,1 proc. W ubiegłym roku ta liczba wynosiła 22 proc.

BILETY W GÓRĘ

Od 1 grudnia br. rosną ceny miesięcznych biletów komunikacji miejskiej w Mińsku. Od 10 listopada bilet normalny na przejazd komunikacją miejską wynosi 80 rubli, a ulgowy — 40 rubli. W autobusach ekspresowych 160 rubli. Cena biletu miesiecznego normalnego na wszystkie linie wzrośnie z 4 800 do 6 400 rubli.

W roku 2001 ceny biletów wzrastały już dwa razy.

TERMIN SŁUŻBY W BIAŁORUSKIEJ ARMII MOŻE BYĆ ZMNIEJSZONY DO ROKU.

Obecnie Rada Ministrów rozpatruje projekt ustawy „O obowiązku i służbie wojskowej", która przewiduje zmniejszenie terminu służby do roku, a dla osób z wykształceniem wyższym, które nie przeszły szkolenia wojskowego — do 9 miesięcy.

Radio Racja

Przygotowała Iness TODRYK

"Jeszcze Polska..."

Obchody Święta Niepodległości Polski na Białorusi

ciąg dalszy ze str. 1

Zasłużeni dla oświaty

Teresa Kryszyń, dyrektor PMS. "Jest to dla mnie bardzo wysokie odznaczenie. Nauczyciele, którzy zostali nagrodzeni, to osoby, które rozpoczynały pracę na rzecz odrodzenia polskości w bardzo trudnych warunkach, trzynaście lat temu. Ja się cieszę przede wszystkim za swoje koleżanki, uważam, że ciężką pracą zasłużyły na to odznaczenie. Mnie osobiście ta nagroda mobilizuje do dalszej pracy, ponieważ jeszcze nie wszystkie polskie dzieci na Białorusi uczą się języka polskiego."

Ada Jakołcewicz, nauczycielka szkoły w Łosośnie

"Już w 1981 roku zaczęłam prowadzić lekcje języka polskiego w swojej szkole. Dziesiątki lat twierdzono, że na Białorusi nie ma Polaków, dlatego droga do nauczania języka ojczystego była ciernistą. Dzisiaj już nie pracuję w szkole, lecz sercem zawsze jestem z tymi, którzy pragną poznawać polską historię i kulturę. Ogromnie się cieszę, że moja wieloletnia praca została zauważona i wynagrodzona."

Izabela Tyrkin, prezes oddziału ZPB w Lidzie, dyrektor Domu Polskiego

"Nagroda Komisji Edukacji Narodowej była dla mnie bardzo miłą niespodzianką. Robiłam wszystko co w moich siłach by jak najwięcej dzieci uczyło się języka polskiego i nigdy nie myślałam o nagrodzie. Jestem szczęśliwa, że moją pracę zauważono w MEN. Uważam, że to nie tylko moja zasługa, to również zasługa moich koleżanek nauczycielek z Lidy. Z dużą werwą zabrałam się do pracy na rzecz odrodzenia narodowego i cieszę się, że udało mi się zasiać ziarno polskości, które nie zaginie."

Dziękując za nagrodę prezes Komitetu Pamięci Elizy Orzeszkowej Maria Ejsmont powiedziała „Nie wierzyłam, że kiedykolwiek moja praca zostanie zauważona. Dlatego dzisiaj uroczyście przyrzekam, że będę działać dalej ponieważ dzięki tej nagrodzie będę mogła dostukać się do wielu drzwi Polaków, którzy nie są jeszcze świadomi tego, że mogą kształcić swoje dzieci w języku ojczystym na koszt państwa."

Cecylia Trusiło, nauczycielka języka polskiego w szkole w Kopciówce, prezes oddziału ZPB w Kopciówce.

"Ta nagroda jest dla mnie bardzo ważna, ponieważ 12 lat życia poświęciłam sprawom na rzecz odrodzenia świadomości polskiej na Grodzieńszczyźnie. Dzisiaj także boleję sercem o to by jak najwięcej osób uświadomiło sobie, że są narodowości polskiej. Być może droga do tej nagrody w moim przypadku była nieco łatwiejsza niż u moich koleżanek, ponieważ wcześniej pracowałam w Kuratorium Oświaty Rejonu Grodzieńskiego i miałam stały kontakt z nauczycielami klas początkowych i dyrektorami szkół. Uważam, że dużym sukcesem było to, że prawie w każdej szkole rejonu grodzieńskiego zorganizowano klasy z polskim językiem wykładowym. Jestem szczęśliwa, że przyczyniłam się do tego, by coraz więcej dzieci i dorosłych chętnie uczyło się języka polskiego. Jestem wdzięczna, że moją pracę doceniono."

Teresa Sieliwończyk oraz Krystyna Kalinowska otrzymują nagrody z rąk Andrzeja Kucharczuka, po. kierownika urzędu w Konsulacie Generalnym RP w Brześciu

Życzymy dalszych sukcesów w niełatwej pracy na rzecz odrodzenia polskości wszystkim nagrodzonym Medalem Komisji Edukacji Narodowej:

Konsulowi Generalnemu RP w Grodnie Sylwestrowi Szostakowi

Marii Ejsmont
Teresie Horodowicz
Marii Ignatowicz
Adze Jakołcewicz
Teresie Kryszyń
Janinie Ostap
Genowefie Ostrowskiej
Irenie Sak
Cecylii Trusiło
Natalii Zakurdajewej

Oraz Izabeli Tyrkin, która została odznaczona specjalnym wyróżnieniem Ministra Edukacji Narodowej

Na scenie w Grodnie

Dnia 11 listopada br. z okazji Dnia Niepodległości Związek Polaków na Białorusi przygotował uroczystą akademię, która rozpoczęła się wspólnym odśpiewaniem Polskiego Hymnu Narodowego.

Prezes Związku Polaków na Białorusi Tadeusz Kruczkowski wygłosił referat, w którym przypomniał zebranym odległe historycznie czasy, kiedy Ojczyzna nasza, rozbita przez trzech zaborców, odzyskała w listopadzie 1918r. upragniona wolność i niepodległość — głównie dzięki ogromnej ofiarności Polaków i niezwykłym talentom wojskowym marszałka Józefa Piłsudskiego. Mówił również o tym, co potem w Polsce się działo, wspomniał o II wojnie światowej, w czasie której znów straciliśmy niepodległość, o odzyskani jej oraz dalszych dziejach kraju.

Tadeusz Kruczkowski podkreślił, że był to zbiorowy wysiłek całego narodu na przestrzeni szeregu długich tysiącleci. 'Nie można tez nie doceniać krzewienia polskości na obczyźnie, gdyż jest to obowiązek każdego, kto czuje się Polakiem zwłaszcza tutaj, gdzie przez długie lata przyznawanie się do polskości było aktem największej odwagi, za którą płaciło się niejednokrotnie własnym życiem.

Po oficjalnym wystąpieniu nastąpiła część artystyczna, którą uczniowie Polskiej Szkoły Społecznej ZPB z Grodna ze wspaniałym programem artystycznym, przygotowanym przez Anżelikę Orechwo — dyrektora Polskiej Szkoły Społecznej przy ZPB oraz nauczycieli tejże szkoły — Ewę Andrzejewską i Jana Mikołajczyka. Młodzież recytowała fragmenty poezji polskich klasyków. Odczytała także przemówienie Józefa Piłsudskiego skierowane do Pierwszej Kompanii Kadrowej przed jej wyruszeniem do walki.

Chór "Głos znad Niemna" pod kierownictwem Wiktora Adamowicza wykonał pieśni powstańcze i legionowe, a także patriotyczne m. in.: 'Legiony', 'Pierwsza Kadrowa', 'Piechota', 'Pierwsza Brygada', 'Wojenko, wojenko', drogie sercu każdego Polaka.

Na zakończenie akademii we wspaniały nastrój wprowadził zebranych zespół "Chabry" pod kierownictwem Eleonory Zawadzkiej.

W nekropolii brzeskiej

Apelem, składaniem wieńców i zapaleniem zniczy na polskim cmentarzu garnizonowym w Twierdzy Brzeskiej rozpoczęły się uroczystości Święta Niepodległości w Brześciu. Przybyli oddać hołd spoczywającym żołnierzom. Wysocy goście z przygranicznych regionów Polski — Ziemi Lubelskiej, z Siedlec, władze miejskie i obwodowe, harcerze i delegacje ZPB z Brześcia, Baranowicz, Łogiszyna, Kobrynia, Prużany, Różany i in., PMS.

-Każdy stary cmentarz jest miejscem szczególnym, stanowi bowiem archiwum i cenną pamiątką, jest wymowną lekcją historii dla przyszłych pokoleń. Stan cmentarzy świadczy o nas współcześnie żyjących i musimy dokładać wszelkich starań, aby to świadectwo było najlepsze — powiedział Andrzej Kucharczuk, po. kierownika urzędu w Konsulacie Generalnym RP w Brześciu, dziękując ZPB, PMS, Kiubowi Polskiemu, studentom i harcerzom w Brześciu za ofiarną pracę uporządkowania na cmentarzu wojskowym.

-Wyrażam ogromne zadowolenie, że w naszej społeczności jest tak ogromny zapał, który ma swoje konkretne rezultaty, jak na przykład ten odnowiony cmentarz — powiedział wojewoda lubelski Andrzej Kurowski.

Modlitwę za spoczywających w tej nekropolii odmówili przybyli na uroczystość kapłani pod przewodnictwem ks. bp. Kazimierza Wielkosielca.

Na scenie teatru brzeskiego

Kontynuacja uroczystości przebiegała w Brzeskim Teatrze Dramatu i Muzyki, gdzie licznie zgromadzeni wysłuchali koncertu. Chór chłopięcy, Orkiestra Symfoniczna Teatru, gwiazda wieczoru — zespół 'Karolinka' (pod kierownictwem Jana i Walentyny Trzeciaków) były nagrodzone przez widzów gorącymi brawami.

Nie brakowało wzruszających chwil. Teresa Sieliwończyk i Krystyna Kalinowska otrzymały odznaczenie Ministerstwa Kultury RP "Zasłużony dla kultury polskiej". Teresa Sieliwończyk dziękując za odznaczenie powiedziała, że przede wszystkim należą się te podziękowania jej rodzicom, którzy włożyli ogromną pracę w odrodzenie kultury polskiej.

Krystyna Kalinowska:

-Nagroda była dla mnie niespodzianką i jednocześnie wysoką oceną mojej pracy. Wychowali mnie rodzice w duchu patriotyzmu, nauczyli języka polskiego, a teraz to przekazałam swojemu synowi. Jako prezes pracując z ludźmi staram się tę polskość przekazać młodszemu pokoleniu, żeby nie zatarły się ślady polskie na naszej ziemi.

Stowarzyszenie weteranów Polskich Formacji Granicznych nadało honorowe odznaczenie jubileuszowe 'Korpusu Ochrony Pogranicza, 1924-1999' Tomaszowi Klimańskiemu, Andrzejowi Kucharczukowi, Izabeli Klimańskiej za szczególne zasługi w upowszechnianiu historii i tradycji polskich formacji granicznych II Rzeczypospolitej Polskiej.

Weteran Wojska Polskiego, płk Jan Sadowski, który pochodzi z Grodzieńszczyzny, ze wzruszeniem podzielił się wspomnieniami ze swojego ponad 90-letniego życia, a także pogratulował miejscowym Polakom odnowienia cmentarza, który jest świadectwem niezłomnej wierności Ojczyźnie

Na nowej placówce

O początkach swojej pracy w Rosji powiedział radca Ambasady RP w Moskwie Tomasz Klimański, były Konsul Generalny RP w Brześciu:

-Do najbliższej organizacji polskiej mam teraz 450 km, do najdalszej — 7,5 tys. km. Odległość to przerażająca rzecz. W Rosji są 44 organizacje polskie. W różnych miastach części azjatyckiej czy europejskiej istnieją tzw. Domy Polskie jako oddzielne organizacje; skupia wszystkich Kongres Polaków w Rosji. Też się kłócą, też mają podzielone zdania. Niedawno spotkałem się z nimi, zaprosiłem prezesów do Moskwy i przez trzy dni mieliśmy okazję wiele sobie powiedzieć, poznaliśmy wzajemne potrzeby, ale wyszliśmy z tego spotkania z przekonaniem, że służymy jednej i tej samej sprawie — czy na Białorusi, czy w Rosji, czy na Ukrainie. W Święto Niepodległości w tym roku po raz pierwszy w Moskwie będą organizowane uroczystości.

Oni na Polskę parzą trochę inaczej, z większym utęsknieniem, z większymi potrzebami, niekoniecznie materialnymi, nade wszystko duchowymi. Jesteśmy jednak od nich czasami za daleko. To jest nowe pole do wytężonej pracy. I jeżeli uda się przez kilka lat zrobić choć część tego co tutaj, na Ziemi Brzeskiej, to będę należał do ludzi szczęśliwych. Czasami mnie pytają: gdzie lepiej — w Brześciu czy w Moskwie? Odpowiadam, że w Moskwie 'czuć-czuć luczsze', ponieważ granica daleko.

Baranowicze

Polacy z Baranowicz świętowali w Domu Polskim, jak w rodzinnym gronie, wraz z gośćmi po. kierownika urzędu w Konsulacie Generalnym RP w Brześciu Andrzejem Kucharczukiem i grupą rodaków dawnych baranowiczan z Polski.

Referat z okazji tej uroczystości odczytał Stanisław Gwiazdowski, uczeń Społecznej Szkoły Polskiej. Wspaniały program koncertowy przedstawili: chór "Dlaczego", kapela instrumentalna, chór „Kraj Rodzinny" i uczniowie Szkoły Społecznej. Były tu występy znanych już zespołów, jak i debiuty recytatorów i śpiew zwycięzców konkursu piosenki patriotycznej.

Tatiana ZALESKA,
Iness TODRYK,
Andrzej DUBIKOWSKI

Uczniowie Społecznej Szkoły Polskiej przy ZPB w Grodnie

AKCJA

"Pomóż powodzianom"

Lista ofiarodawców (nazwiska zostały podane według nadesłanych spisów, za błędy przepraszamy):

Miejski Oddział ZPBw Mołodecznie

3412 A.Żegułowicz
3413 K. Szafałowicz
3414 M. Więska
3415 L. Bogdan
3416 W. Syrec
3417 I. Bożko
3418 J. Bożko
3419 H. Bożko
3420 A. Cyunel
3421 D. Rakoć
3422 J. Cyunel
3423 L. Zacharkiewicz
3424 T. Stankiewicz
3425 Cz. Jodkowski
3426 W. Jodkowska
3427 M. Sielawko
3428 M. Aksiuta
3429 Z. Rusel
3430 N. Giembicka
3431 J. Bolanowa
3432 S. Burak
3433 W. Dubowik
3434 B. Raineczykowa
3435 T. Okuniewicz
3436 T. Okuniewicz

Szczep Harcerski w Porzeczu rejon grodzieński

3437 A. Kisiel
3438 B. Sztygiel
3439 P. Linkiewicz
3440 J. Grycko
3441 A. Drogałow
3442 W. Bałamut
3443 D. Bałamut
3444 A. Domieniuk
3445 A. Chocian
3446 E. Lewkowicz
3447 K. Danilczyk
3448 M. Saniuta
3449 K. Śledziewska
3450 A. Ostapienko
3451 A. Obuchowski
3452 A. Gałaburka
3453 H. Budźko
3454 J. Kostrukowa

Dom Polski w Mińsku

3455 K. Tarasewicz
3456 R. Jasiński
3457 G. Winiarski
3458 S. Augustynowicz
3459 A. Szamietko
3460 P. Tarasewicz
3461 W. Kościukiewicz

Przyjaciele Grodzieńszczyzny

W ostatnim dniu października, siedzibę Zarządu ZPB odwiedziła delegacja z Tczewa na czele ze starostą powiatu tczewskiego Markiem Modrzejewskim oraz delegacja ze Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Wileńskiej i Grodzieńskiej w Gdańsku na czele z prezesem Michałem Szostakiem i wiceprezesem Januszem Struczyńskim, którzy przekazali w darze dla Domu Polskiego w Grodnie fax, drukarkę laserową oraz termostat.

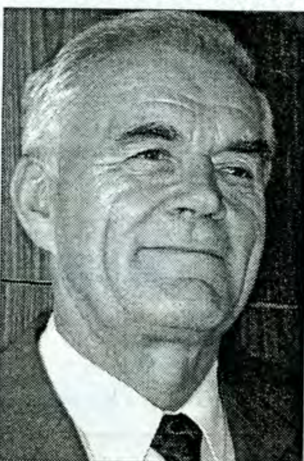

Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Grodzieńskiej i Wileńskiej powstało w kwietniu 1999r., liczy około 30 osób. Głównym celem jego działalności, zapisanym w statucie, jest pomaganie Polakom na wschodnich rubieżach dawnej Rzeczypospolitej, szczególnie na Ziemi Grodzieńskiej, a również i Wileńskiej.

Jednym z przejawów działalności stowarzyszenia jest organizowanie dla rodaków wycieczek na Białoruś i Litwę. Jak mówi wiceprezes stowarzyszenia Janiusz Struczyński: *„Dla nich jest to w pewnym sensie podróż sentymentalna. Ci, którzy przyjechali tu po raz pierwszy, mają okazję skonfrontowania z rzeczywistością Białorusi stereotypu Kresów, który funkcjonuje w Polsce. Celem każdego takiego wyjazdu jest pokazanie jak ta polskość tutaj funkcjonuje. Jednocześnie robimy to z pewnym wyrachowaniem: chcemy przyciągnąć nowych entuzjastów, którzy w jakiś sposób mogliby pomoc w działalności naszego stowarzyszenia.”*

Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Grodzieńskiej i Wileńskiej często zaprasza zespoły, (przed Bożym Narodzeniem przyjeżdża ze słodkimi prezentami dla dzieci na Grodzieńszczyźnie), dwukrotnie gościło w Gdańsku chór "Głos znad Niemna":

- *Czujemy się z tym chórem związani emocjonalnie* — mówi Janusz Struczyński. — *To, co robi na Grodzieńszczyźnie i w Polsce jest godne najwyższego uznania. Każdy wyjazd zespołów stąd do Polski jest wielkim przeżyciem, szczególnie gdy chór posiada wspaniały polski repertuar. Chwała Wiktorowi Adamowiczowi, który z wielką pieczołowitością stara się odnaleźć i odnowić to, co w Polsce utraciliśmy. Piosenki, które w Polsce już nie funkcjonują, odśpiewane na cztery głosy są ewenementem, powodują niesamowite reakcje w naszym kraju.*

Michał Szostak

Stowarzyszenie nie jest dotowane przez państwo, funkcjonuje tylko i wyłącznie z darów, datków, konto bankowe zasilają życzliwi ludzie. Stowarzyszenie wspiera różnego rodzaju inicjatywy, jak na przykład organizowanie wystaw; Wiktoria Brachalska, dyrektor Muzeum Etnograficznego w Gdańsku, zorganizowała już czwartą wystawę poświęconą Kresom, a stowarzyszenie sfinansowało wydanie katalogu ostatniej wystawy pt. "Grodno i Wołkowysk II Rzeczypospolitej".

Aktualnie stowarzyszenie próbuje realizować pomysł "Szlaku Orzeszkowskiego na Grodzieńszczyźnie". Załatwienie formalności prawnych jest w toku, a pozostaje opracowanie konkretnej koncepcji zagospodarowania terenu.

- *Osobiście uważam, że powinno być muzeum powieści "Nad Niemnem"* — mówi Janusz Struczyński. — *Wiemy, że zachowało się sporo eksponatów: notatki, zielniki. Przygotowując się do pisania powieści Orzeszkowa prowadzała skrupulatne studia etnograficzne, botaniczne itd. W Mieniewiczach, na terenie dawnego zaścianka szlacheckiego, można by było wszystko to wyeksponować. Przyjeżdżają tu grupy z Polski, oglądają to wszystko, mówią, że to piękny teren i warto tam coś zrobić. Z każdym rokiem stan obiektu jest gorszy: drzewa wrastają w te mury. Jest pilna potrzeba uratowania tego.*

Na pytanie: *"Skąd takie zaangażowanie u Pana?"*, skromnie odpowiedział: *"Praca społeczna wymaga dużego poświęcenia. Dzieje się to kosztem życia rodzinnego. Trzeba do tego mieć serce. Obowiązkiem każdego Polaka jest wspieranie polskości na terenach byłej Rzeczpospolitej.*

Bezpośrednich związków z Kresami nie mam, bardzo dalekie — dotyczą powstania styczniowego i obszarów Wileńszczyzny."

Janusz Struczyński

O działalności stowarzyszenia prezes Michał Szostak powiedział: *"Staramy się potrzebującym pomagać materialnie. Możemy pochwalić się tym, że dzięki naszemu stowarzyszeniu w Lidzie, w kościele na Słobudce, została wyłożona cała posadzka. Sponsorem jest członek naszego stowarzyszenia. Chór "Głos znad Niemna" mogliśmy nie tylko zaprosić do Gdańska, ale i wyposażyć w sprzęt nagłośnieniowy.*

Chcemy zachować ślady kultury polskiej. Miało być zakończone porządkowanie cmentarza rodzinnego E. Orzeszkowej — sfinansujemy te prace. Marzymy o realizacji projektu w Bohatyrowiczach. Możliwie, że uda nam się uratować ten zaścianek i doprowadzić do porządku. Poszukujemy i zbieramy na to środki."

Michał Szostak urodził się w Grodnie, pracował, a później wyjechał w 1963r. do Polski. Na własnej skórze, jak mówi, przeżył rusyfikację. *"Dlatego robię co mogę, żeby po tej odwilży pomóc tutejszym Polakom. Boli mnie, kiedy spotykam się z Polakiem, a on nie umie mówić po polsku. Na moich oczach niszczono polską kulturę, rujnowano kościoły i zdejmowano krzyże. Mam teraz moralny obowiązek pomagania"* — mówi.

Tatiana ZALESKA

LIDA

„Czerwone Maki” z koncertem

Dnia 11 listopada — Święto Niepodległości Polski, w tym uroczystym dniu przybył do Lidy zespół „Czerwone Maki” z Mińska, który najpierw wziął udział we mszy św. w kościele podwyższenia Krzyża Świętego. Następnie impreza poświęcona Świętu Niepodległości odbyła się w Domu Polskim, gdzie zebrało się dużo ludzi z całego miasta.

Przez nauczycielkę języka polskiego L. Sorokę został wygłoszony referat o tematyce związanej z dniem odzyskania niepodległości .

Publiczność gorąco witała zespół „Czerwone Maki” z Mińska oraz zespół „Kresowe Zabawy” z Lidy. „Czerwone Maki” istnieją od 5 lat. W skład zespołu wchodzi 25 osób, wśród których są: nauczycieli, inżynierowie, profesorowie, emeryci, są to ludzie w różnym wieku ale łączy ich miłość do piosenki i kultury polskiej. Repertuar zespołu jest bardzo różnorodny: pieśni religijne, ludowe, popularne. Kierowniczką, dyrygentką i założycielką zespołu jest Regina Parchejczuk.

Publiczność nie chciała rozstawać się z zespołem i gorącymi oklaskami witała każdy nowy numer.

Ludzie ze łzami w oczach słuchali i śpiewali razem pieśni zespołu „Czerwone Maki”.

Tę atmosferę miłości i wzajemnej przyjaźni odczuwali uczestnicy zespołów jak również wszyscy obecni na sali. Na zakończeniu koncertu wystąpiła prezes Lidzkiego Oddziału I. Tyrkin z życzeniami i podziękowaniami dla uczestników zespołów oraz wyraziła nadzieję, że zobaczymy te zespoły jeszcze niejeden raz.

Po uroczystym koncercie odbyła się wspólna kolacja, na której również byli nasze zespoły: „Memoria” i „Sybiracy”. Dziękujemy wszystkim zespołom, które wzięły udział w uroczystości, a najbardziej zespół „Czerwone Maki” i „Kresowe Zabawy”.

Kierownik Działu Kultury w Lidzie J. KOREJBA

Zarząd Główny ZPB składa wyrazy współczucia i głębokiego smutku **Antoniemu POCZOBUTOWI**
z powodu śmierci

†

OJCA

Wyrazy głębokiego żalu i smutku prezesowi Brzostowickiego Oddziału ZPB **Antoniemu POCZOBUTOWI**
z powodu śmierci

†

OJCA

Oddział ZPB w Makarowcach rejon brzostowica

NEKROPOLIE POLSKIE

Cmentarz w Wornianach

Święto Niepodległości, 11 listopada, mieszkańcy wsi Worniany rejonu ostrowieckiego obchodzili w sposób szczególny. Uroczystości rozpoczęły się mszą świętą w kościele pod wezwaniem św. Jerzego w Wornianach. W homilii wygłoszonej przez księdza proboszcza Zdzisława Pekułę niejednokrotnie padały słowa „Bóg, Honor, Ojczyzna”, które były dewizą życiową polskich bohaterów walczących o odradzającą się z niewoli Polskę. Ksiądz proboszcz wspomniał o dzielnych żołnierzach polskich z 1920 roku, którzy zraszali swoją krwią tę ziemię, broniąc polskości, i dzięki którym pamiętamy kim jesteśmy.

Dziesiątki lat na wiejskim cmentarzu w Wornianach spoczywają ci, którzy stawiali czoło sowieckiej inwazji i na zawsze tu pozostali. Ich imiona nie są znane, lecz pamięć o bohaterskich czynach przetrwała mimo różnych przeciwności losu. Po osiemdziesięciu latach spoczynku męstwu żołnierza polskiego oddano należną cześć. W rocznicę uzyskania przez Polskę niepodległości na cmentarzu worniańskim poświęcono sześć mogił nieznanych żołnierzy z 1920 roku. Hołd zasługom i odwadze bohaterów tamtych dni złożyli mieszkańcy wsi, a także goście z Warszawy, Grodna i Ostrowca. W uroczystościach udział wzięli między innymi kapitan Wojska Polskiego Deonizy Magadzio z Warszawy, fundator nagrobków nieznanych żołnierzy, delegacja ZPB z Grodna na czele z wiceprezesem Józefem Porzeckim, delegacja ZPB z Ostrowca na czele z prezesem oddziału Marią Wasilonok.

Święcąc groby żołnierzy ksiądz Zdzisław Pekuła powiedział: *„Na tym miejscu leżą ci, którzy nie powrócili do swoich domów, broniąc honoru ojczyzny. Walczyli z sercem przepełnionym wiarą, miłością do Boga i swojego narodu. Dzisiaj stajemy tu by uczcić odwagę naszych braci, a także podziękować tym, którzy zadbali o to, by te miejsca zostały upamiętnione.”* Uczestnicy uroczystości uczcili pamięć poległych minutą ciszy, zapalili znicze i złożyli wieńce. Dalszy ciąg obchodów Święta Niepodległości odbył się w klubie wiejskim w Wornianach.

Zgromadzonych w klubie przywitała prezes oddziału ZPB w Ostrowcu Maria Wasilonok, podkreślając znaczenie ceremonii poświęcenia grobów polskich żołnierzy: *"Dzisiejsze wydarzenie przybliżyło wszystkim mieszkańcom rejonu ostrowieckiego smutne wydarzenia minionych lat i stało się wspaniałą lekcja patriotyzmu"*. Tego dnia padły też słowa wdzięczności pod adresem fundatora renowacji kwatery żołnierskiej Deonizego Magadzi. *"Przeżywam ten dzień w sposób szczególny, ponieważ pochodzę z tych terenów. Przyjeżdżając na groby swoich rodziców, czuję duchową potrzebę aby przyczynić się do upamiętnienia bohaterów, którzy walczyli o polskość. Zatroszczyłem się o kwaterę żołnierską z myślą o tych, dla których te tereny stały się drugą ojczyzną. Chciałbym, żeby mieszkańcy Wornian zachowali pamięć o obrońcach naszego narodu"* — powiedział kapitan Deonizy Magadzio, zwracając się do swoich ziomków.

Z okazji Święta Niepodległości w klubie wiejskim bogaty program artystyczny zaprezentowały między innymi zespoły z Ostrowca: "Polskie echo Ostrowca" i "Polskie Kwiaty". Cała sala śpiewała popularne pieśni żołnierskie i patriotyczne, przypominające wielkość i ważność wydarzeń minionych lat.

HE

Poniedziałek

19 listopada

БТ

6:00 Новости.
6:10 Доброе утро, Беларусь!
7:00 Новости.
7:10 Доброе утро, Беларусь!
8:00 Новости.
8:10 Доброе утро, Беларусь!
9:00 Новости.
9:10 «Страсти». Сериал (Италия).
10:00 Арсенал. Программа об армии
10:30 Телебарометр. Прогноз погоды.
11:00 «Человек моря». Сериал
12:00 Новости.
12.15 «Пой, душа!» Праздник «Дожинки» в Кировском районе.
12.40 «Жизнь, собранная из мгновений».
13:05 «Тени исчезают в полдень». Худ.фильм («Мосфильм»). 7-я серия, заключительная.
14:10 Д/с «Сокровища мировой культуры»
15:00 Новости.
15:15 Детективный сериал «Жюли Леско» (Франция).
16:45 Познавательный сериал «Пятое измерение» (Междунар. Французский Канал).
17:10 «Страсти». Сериал (Италия).
18:00 Новости.
18:20 Зона Икс.
18:30 Фантастический боевик «Поле битвы - Земля» (США).
20:40 Колыбельная.
21:00 Панорама.
21:40 «Человек моря». Сериал
22:30 Стадион.
22:55 Планета «АРТ».
23:25 Новости.
23:40 Триллер «Скольжение» (США)

ОРТ

15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 «С легким паром!».
18.00 Жди меня.
19.00 «Кто хочет стать миллионером?».
20.00 Время.
20.35 Комедия «Фаталисты». 1-я серия.
21.30 Фильм «Когда мы были королями».
22.30 Ночное «Время».
23.00 «На футболе».
23.30 «Ночная смена».

РТР

08.00 Вести.
08.15 Остросюжетный фильм «Взаперти».
10.00 Вести.
10.30 «Санта-Барбара».
16.00 Вести.
16.30 Комедия «Когда все свои».
18.00 Сериал «Московские окна».
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Детектив «Пуаро Агаты Кристи. Смерть в облаках».
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Дежурная часть.
23.00 Детектив «Гладиатор по найму».
00.45 Прогноз погоды.

Культура

07.05 Новости культуры.
07.30 «Человек в футляре». Худ.фильм.
09.00 А.Генис. Письма из Америки.
09.40 «Два слова в письме». Док.фильм.
10.35 Сферы.
11.30 Новости культуры.
11.45 «Анна Каренина». Худ.фильм. 1-я часть.
12.55 Телефестиваль «Разум: XXI век».
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Переменка». Мультфильм.
14.15 Архитектурная галерея.
14.30 «Осенние портреты».
15.00 Новости культуры.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
15.40 «Наука и жизнь». Док.фильм.
16.05 Культура вне границ.
16.30 «Мир авиации».
17.00 Археология. « Тайна острова Пасхи».
17.30 Новости культуры.
17.50 «Мой Эрмитаж».
18.15 «Возвращение в Брайдсхед». Сериал.
19.15 «В движении. Народный театр танца». Док.фильм.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
19.55 «Наполеон I». Телеверсия спектакля.
22.30 От киноавангарда к видеоарту.
23.00 Новости культуры.

НТВ

05.00 Сегодня.
05.10 Криминал.
05.20 Впрок.
05.30 Сегодня.
05.35 Афиша.
05.40 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.00 Сегодня.
06.20 Криминал.
06.30 Сегодня.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.00 Сегодня.
07.15 Впрок.
07.25 Наши любимые животные.
07.30 Сегодня.
07.40 Карданный вал.
07.50 Пять минут с Новоженовым.
07.55 Криминал. «Чистосердечное признание».
08.25 Служба спасения.
09.00 Сегодня.
09.25 Намедни.
10.40 Куклы.
11.00 Сегодня.
11.25 Сериал «Полицейские».
13.00 Сегодня.
13.20 Криминал.
13.35 Впрок.
13.45 Афиша.
13.50 Сериал «Графиня де Монсоро».
15.00 Сегодня.
15.30 Сериал «Салон красоты».
16.30 Сериал «День рождения Буржуя-2».
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Герой дня.
18.55 Сериал «День рождения Буржуя-2».
20.00 Алчность.
21.00 Сегодня.
21.55 Комедия «БАБНИК-2».
23.30 Сегодня.
23.55 Гордон.

Wtorek

20 listopada

БТ

6:00 Новости.
6:10 Доброе утро, Беларусь!
7:00 Новости.
7:10 Доброе утро, Беларусь!
8:00 Новости.
8:10 Доброе утро, Беларусь!
9:00 Новости.
9:15 «Страсти». Сериал (Италия).
10:00 Стадион.
10:30 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
11:00 «Человек моря». Сериал (Аргентина).
12:00 Новости.
12:15 Добрый день, Беларусь!
13:00 «Угрюм-река». Худ.фильм по одноименному роману В.Шишкова (Свердловская к/с). 1-я серия.
14:25 Телевизионный Дом кино. Кинофестивалю стран СНГ и Балтии «Киношок» - 10 лет.
15:00 Новости.
15:15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док. сериал (Международный Французский Канал).
15:25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал). 2-я серия.
15:40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16:10 «Пять чудес».
16:20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17:00 «Страсти». Сериал (Италия).
18:00 Новости.
18:20 Зона Икс.
18:30 «Москва - Минск».
18:45 «Вечный». Худ.фильм (Международный Французский Канал).
20:40 Колыбельная.
21:00 Панорама. Информационный канал.
21:40 «Человек моря». Сериал (Аргентина).
22:30 Спорт-курьер.
22:40 «Четыре танкиста и собака». Приключенческий худ.фильм (Польша). 1-я серия.
23:35 Новости.
23:50 Ток-шоу «Дела житейские».
0:15 Хоккей. Чемпионат ВЕХЛ. «Керамин-Минск» - «Гомель». 3-й период.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 «Земля любви». Сериал.
09.15 «Фаталисты». 1-я серия.
10.10 «С легким паром!».
10.35 «Ералаш».
10.50 Библиомания.
11.00 Новости.
11.10 Новости.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 Сериал «Ускоренная помощь».
18.00 «Земля любви». Сериал.
19.00 «Слабое звено».
20.00 Время.
20.40 «Фаталисты». 2-я серия.
21.40 Кремль-9. «Технология визита».
22.30 Ночное «Время».
23.00 «Цивилизация». Альфред Нобель.
23.30 «Ночная смена».

РТР

08.00 Вести.
08.15 Сериал «Московские окна».
10.00 Вести.
10.30 «Санта-Барбара».
16.00 Вести.
16.30 Комедия «Шкура».
18.00 Сериал «Московские окна».
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Детектив «Кобра. Замороженный транзит».
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Фильм «Выход».
00.55 Прогноз погоды.

Культура

07.05 Новости культуры.
07.30 «Я готов принять вызов». Худ.фильм.
08.45 А.С.Пушкин. «Граф Нулин».
09.10 Золотой пьедестал.
09.40 Документальный экран.
10.35 Дом актера.
11.30 Новости культуры.
11.45 «Анна Каренина». Худ.фильм. 2-я часть.
12.50 Телефестиваль «Разум: XXI век».
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Дело житейское.
14.15 Власть факта.
14.30 Сценограммы.
15.00 Новости культуры.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
15.35 Документальный экран.
16.30 «Российский курьер».
17.00 Археология. «Апачи».
17.30 Новости культуры.
17.50 Дворцовые тайны.
18.15 «Возвращение в Брайдсхед». Сериал.
19.15 Портреты художников.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 К 100-летию нобелевских премий.
20.40 «Большая семья». Худ.фильм.
22.30 «Апокриф».
23.00 Новости культуры.

НТВ

05.00 Сегодня.
05.15 Криминал.
05.20 Впрок.
05.30 Сегодня.
05.35 Афиша.
05.40 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.00 Сегодня.
06.20 Криминал.
06.30 Сегодня.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.00 Сегодня.
07.15 Впрок.
07.25 Наши любимые животные.
07.30 Сегодня.
07.35 Комедия «БАБНИК-2».
09.00 Сегодня.
09.25 Алчность.
10.10 Шоу Елены Степаненко.
11.00 Сегодня.
11.20 Сериал «Полицейские».
13.00 Сегодня.
13.25 Криминал.
13.40 Впрок.
13.45 Афиша.
13.55 Сериал «Графиня де Монсоро».
15.00 Сегодня.
15.30 Сериал «Салон красоты».
16.35 Сериал «День рождения Буржуя-2».
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Герой дня.
18.55 1/16 финала Кубка УЕФА. «Хапоэль» (Тель-Авив, Израиль) - «Локомотив» (Москва).
21.05 Сегодня.
21.35 Футбол. Лига чемпионов. «Бавария» (Германия) - «Манчестер Юнайтед» (Англия).
23.50 Третий тайм.
00.50 Футбол. Лига чемпионов. «Ливерпуль» (Англия) - «Барселона» (Испания).

Środa

21 listopada

БТ

6:00 Новости.
6:10 Доброе утро, Беларусь!
7:00 Новости.
7:10 Доброе утро, Беларусь!
8:00 Новости.
8:10 Доброе утро, Беларусь!
9:00 Новости.
9:15 «Страсти». Сериал
10:00 Здоровье. Тележурнал.
10:30 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
11:00 «Человек моря». Сериал
12:00 Новости.
12:15 Добрый день, Беларусь!
13:00 «Угрюм-река». Худ.фильм (Свердловская к/с). 2-я серия.
14:30 Время местное. Репортажи из провинции.
15:00 Новости.
15:15 «Дэнни, расскажи мне историю». (Междун. Франц. Канал).
15:25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал). 3-я серия.
15:40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16:10 «Пять чудес».
16:20 «5 х 5». Информационно-развлекат. прог / старшеклассников.
17:00 «Страсти». Сериал (Италия).
18:00 Новости.
18:20 Зона Икс.
18:30 Союзное вече.
18:50 Д/ф «Винсент, Франсуа, Поль и др.» (Франция-Италия).
20:40 Колыбельная.
21:40 «Человек моря». Сериал(Аргентина).
22:30 Спорт-курьер.
22:40 «Четыре танкиста и собака». Х.ф (Польша). 2-я серия.
23:35 Новости.
23:50 Криминальное досье.
0:15 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 «Земля любви». Сериал.
09.15 «Фаталисты». 2-я серия.
10.15 Сериал «Ускоренная помощь».
10.45 «Ералаш».
10.50 Библиомания.
11.00 Новости.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 Смехопанорама.
18.00 «Земля любви». Сериал.
19.00 Последний герой.
20.00 Время.
20.40 «Фаталисты». 3-я серия.
21.40 Как это было. «Дело спортсменов. 1936 год».
22.30 Ночное «Время».
23.00 «Тихий дом».
23.30 «Ночная смена».

РТР

08.00 Вести.
08.15 Сериал «Московские окна».
10.00 Вести.
10.30 «Санта-Барбара».
16.00 Вести.
16.30 Комедия «Ультиматум».
18.00 Сериал «Московские окна».
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Детектив «Кобра. Груз». 1-я часть.
21.25 «Откройте, милиция!». Док.сериал.
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Док.фильм «Азербайджан».
23.45 Фильм «Смертельная гонка».
01.30 Прогноз погоды.

Культура

07.05 Новости культуры.
07.30 «Андрюс». Худ.фильм.
08.35 Концерт-вальс.
09.10 Ток-шоу «Наобум».
09.40 «Путешествие в Малин», «Звонок из России». Док.фильмы.
10.30 «Вся его жизнь - кинематограф».
11.30 Новости культуры.
11.45 «Странная женщина». Худ.фильм. 1-я серия.
13.05 Телефестиваль «Разум: XXI век».
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Пути Господни...
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Блистательный Санкт-Петербург.
15.00 Новости культуры.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
15.35 «Путешествие в Малин», «Звонок из России». Док.фильмы.
16.30 Машины времени.
17.00 Археология. «Борьба за Ангкор».
17.30 Новости культуры.
17.50 Кто мы?
18.15 «Возвращение в Брайдсхед».
19.15 Портреты художников.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 К 100-летию нобелевских премий.
20.45 «Уходил старик от старухи». Спектакль.
22.30 Партитуры не горят.
23.00 Новости культуры.

НТВ

05.00 Сегодня.
05.10 Криминал.
05.20 Впрок .
05.30 Сегодня.
05.35 Афиша.
05.40 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.00 Сегодня.
06.15 Криминал.
06.20 Наши любимые животные.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.00 Сегодня.
07.15 Впрок.
07.25 Наши любимые животные.
07.35 Карданный вал.
07.40 Пять минут с Новоженовым.
07.50 Большие деньги.
07.55 Афиша.
08.05 Большие родители.
08.30 Без рецепта.
09.20 Алчность.
09.55 М/ф «Светлячок». 4-я серия.
10.10 Квартирный вопрос.
10.35 «Среда».
11.00 Сегодня.
11.20 М/ф «Светлячок». 5-я серия.
11.30 Фильм «НА МУРОМСКОЙ ДОРОЖКЕ».
13.20 Криминал.
13.35 Афиша.
13.40 Боевик «ОГНЕННЫЙ ДРАКОН».
15.00 Сегодня.
15.30 Детектив «СЕДЬМАЯ МИШЕНЬ».
17.35 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Герой дня.
18.55 Сериал «ДЕНЬ РОЖДЕНИЯ БУРЖУЯ-2».
20.00 Сегодня.
21.00 Сегодня.
21.35 Футбол. Лига чемпионов. «Ювентус» (Италия) - «Байер» (Леверкузен, Германия).
23.50 Третий тайм.
00.50 Дневник Недели Высокой моды в Москве.
01.05 Футбол. Лига чемпионов. «Депортиво» (Испания) - «Арсенал» (Англия).

Czwartek

22 listopada

БТ

6:00 Новости.
6:10 Доброе утро, Беларусь!
7:00 Новости.
7:10 Доброе утро, Беларусь!
8:00 Новости.
8:10 Доброе утро, Беларусь!
9:00 Новости.
9:15 «Страсти». Сериал(Италия).
10:00 Телевитамин.
10:30 «Маленькие Эйнштейны».
12:00 Новости.
12:15 Добрый день, Беларусь!
13:00 «Угрюм-река». Худ.фильм (Свердловская к/с). 3-я серия.
14:15 Док.сериал «Сокровища мировой культуры»(Германия).
14:40 ?онасць. Духовная программа.
15:00 Новости.
15:15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (Междунар. Французский Канал).
15:25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал(Международный Французский Канал). 4-я серия.
15:40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16:10 «Пять чудес».
16:20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17:00 «Страсти». Сериал (Италия).
18:00 Новости.
18:20 Зона Икс.
18:30 П.Броснан в приключенческом фильме «Робинзон Крузо»(США).
20:15 Судьба человека. «Семь Я».
20:40 Колыбельная.
21:00 Панорама. Информационный канал.
21:45 «Человек моря». Сериал (Аргентина).
22:30 Спорт-курьер.
22:40 П.Андерсен в сериале «V.?.P.»(США). 1-я серия.
23:30 Новости.
23:45 Королевская охота.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 «Земля любви». Сериал.
09.15 «Фаталисты». 3-я серия.
10.15 Смехопанорама.
10.45 «Ералаш».
10.50 Библиомания.
11.00 Новости.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 «Сами с усами».
18.00 «Земля любви». Сериал.
19.00 «Слабое звено».
20.00 Время.
20.35 «Фаталисты». 4-я серия.
21.40 Человек и закон.
22.30 Ночное «Время».
23.00 «Сати».
23.30 «Ночная смена».

РТР

08.00 Вести.
08.15 Сериал «Московские окна».
10.00 Вести.
10.30 «Санта-Барбара».
16.00 Вести.
16.30 Фильм «Три тополя» на Плющихе».
18.00 Сериал «Московские окна».
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Детектив «Кобра. Груз». 2-я часть.
21.25 «Откройте, милиция!» Док.сериал.
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Фильм «Дансер».
00.35 Прогноз погоды.

Культура

07.05 Новости культуры.
07.30 «Цветные сны». Худ.фильм.
08.30 Русская вилла в центре Рима.
09.10 «Вокзал мечты».
09.40 «Ах, у психов жизнь». Док.фильм.
10.25 Отечество и судьбы. Строгановы.
11.30 Новости культуры.
11.45 «Странная женщина». Худ.фильм. 2-я серия.
12.50 «Ох, уж эти детки!» Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Щелкунчик».
14.15 Чем живет Россия.
14.30 А.П.Чехов. «Нахлебники».
14.50 Ф.Шопен. Баркарола.
15.00 Новости культуры.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
15.35 «Ах, у психов жизнь». Док.фильм.
16.30 Экспедиция «Чиж».
17.00 Археология. «Тайна Роанока».
17.30 Новости культуры.
17.50 Парижский журнал.
18.15 «Возвращение в Брайдсхед». Сериал.
19.05 «Послужной список мичмана».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 К 100-летию нобелевских премий.
20.45 «Любовь в Германии». Худ.фильм.
22.30 «Джазофрения».
23.00 Новости культуры.

НТВ

05.00 Сегодня.
05.10 Криминал.
05.20 Впрок.
05.30 Сегодня.
05.35 Афиша.
05.40 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.00 Сегодня.
06.20 Криминал.
06.30 Сегодня.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.00 Сегодня.
07.15 Впрок.
07.25 Наши любимые животные.
07.30 Сегодня.
07.40 Карданный вал.
07.45 Пять минут с Новоженовым.
07.55 Путешествия натуралиста.
08.25 Ох, уж эти дети!
09.25 Своя игра.
10.10 «Продолжение следует...» с Юлией Меньшовой.
11.00 Сегодня.
11.25 Сериал «Полицейские».
13.25 Криминал.
13.35 Впрок.
13.45 Афиша.
13.50 Сериал «Графиня де Монсоро».
15.00 Сегодня.
15.30 Сериал «Салон красоты».
16.30 Сериал «День рождения Буржуя-2».
17.35 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 Комедия «ПОБЕГ».
21.00 Сегодня.
21.55 Совершенно секретно. Информация к размышлению.
23.00 Сегодня.
23.20 Дневник Недели Высокой моды в Москве.
23.40 Гордон.

Piątek

23 listopada

БТ

6:00 Новости.
6:10 Доброе утро, Беларусь!
7:00 Новости.
7:10 Доброе утро, Беларусь!
8:00 Новости.
8:10 Доброе утро, Беларусь!
9:00 Новости.
9:10 «Бригады «Тигра». Сериал (Международный Франц. Канал).
10:05 Сад мечты. Передача для дачников.
10:30 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей(Германия).
11:00 «Человек моря». Сериал
12:00 Новости
12:15 Добрый день, Беларусь!
13:00 «Угрюм-река». Худ.фильм (Свердловская к/с). 4-я серия, заключительная.
14:20 Док..сериал «Сокровища мировой культуры»(Германия).
14.35 Видеофильм «Детки в клетке».
15:00 Новости.
15:15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (Международный Франц. Канал).
15:25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал). 5-я серия.
15:40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей(Германия).
16:10 «Пять чудес».
16:20 «5 x 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17:00 «Бригады «Тигра». Сериал (Международный Франц. Канал).
18:00 Новости.
18:20 Зона Икс.
18:30 Парламентский вестник.
18:55 Л.Борисов в психологической драме «Свеча»(«Беларусьфильм»).
20:40 Колыбельная.
21:00 Панорама.
21:40 «Человек моря». Сериал
22:30 Спорт-курьер.
22:40 Дет. сериал «Отряд по борьбе с мафией»(Испания). 3-я серия.
0:05 Новости.
0:20 Белорусская двадцатка.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 «Земля любви». Сериал.
09.15 «Фаталисты». 4-я серия.
10.15 «Сами с усами».
10.45 «Ералаш».
10.50 Библиомания.
11.00 Новости.
14.20 Фильм «Принц и нищий».
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 Док.детектив.
18.00 «Земля любви». Сериал.
19.00 Поле чудес.
20.00 Время.
20.35 «Один и без оружия».
22.00 «В другое время».
22.55 Мелодрама «Другая сестра».

РТР

08.00 Вести.
08.15 Сериал «Московские окна».
09.10 Новая «Старая квартира».
10.00 Вести.
10.30 «Санта-Барбара».
16.00 Вести.
16.30 Планета КВН.
17.00 Пресс-клуб.
18.00 Сериал «Московские окна».
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Юбилейный вечер, посвященный Аркадию Исааковичу Райкину.
22.30 Фильм «Брат».
00.35 Горячая десятка.
01.30 Прогноз погоды.

Культура

07.05 Новости культуры.
07.30 «Лимузин цвета белой ночи». Худ.фильм.
08.50 «Шайбу. Шайбу». Мультфильм.
09.10 Партитуры не горят.
09.40 «Крис Боннингтон. Годы на Эвересте». Док.фильм.
10.35 «О театре и не только...».
11.30 Новости культуры.
11.45 «Том Сойер». Худ.фильм.
13.05 Мультфильмы.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Щелкунчик».
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Малые музеи Санкт-Петербурга.
15.00 Новости культуры.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
15.35 «Крис Боннингтон. Годы на Эвересте». Док.фильм.
16.30 Сенсация. Сенсация? Сенсация...
17.00 Археология.
17.30 Новости культуры.
17.50 «С потолка».
18.15 «Возвращение в Брайдсхед». Сериал.
19.15 «Ракетчики из Хантсвилла. Немецкий вклад в освоение космоса». Док.фильм.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 «Билет в Большой...
20.40 «Лили Марлен». Худ.фильм.
22.35 «Бесконечная история Голливуда».

НТВ

05.00 Сегодня.
05.10 Криминал.
05.20 Впрок.
05.30 Сегодня.
05.35 Афиша.
05.40 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.00 Сегодня.
06.20 Криминал.
06.30 Сегодня.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.00 Сегодня.
07.15 Впрок.
07.25 Наши любимые животные.
07.30 Сегодня.
07.40 Карданный вал.
07.45 Пять минут с Новоженовым.
07.55 Очная ставка.
08.25 Дог-шоу «Я и моя собака».
09.00 Сегодня.
09.25 Своя игра.
10.10 Внимание. Розыск!
11.00 Сегодня.
11.25 Сериал «Полицейские».
13.00 Сегодня.
13.25 Криминал.
13.40 Впрок.
13.45 Афиша.
13.50 Сериал «Графиня де Монсоро».
15.00 Сегодня.
15.30 Комедия «ПРИШЕЛЬЦЫ».
17.35 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.40 Свобода слова.
20.10 «Криминальная Россия».
21.00 Сегодня.
21.50 Остросюжетный фильм «ТЕЛЕПАТ».
23.50 Пепси-чарт.
00.30 Дневник Недели Высокой моды в Москве.

Sobota

24 listopada

БТ

7:00 Новости.
7:10 Сериал «Женщина в белом»(Международный Французский Канал).
8:05 Познавательный сериал «Пятое измерение» (Международный Франц. Канал).
8:30 ?снасць. Духовная программа.
9:00 Новости.
9:10 Экран индийского кино. «Все в жизни бывает». 1-я и 2-я серии.
12:20 Сад мечты. Передача для дачников.
12:45 Королевская охота.
13:10 Здоровье. Тележурнал.
13:35 Сериал «Ростов-папа»(Россия). 1-я серия.
14:30 Столица. Информационно-аналитическая программа.
15:00 Новости.
15:15 Детективный сериал «Отряд по борьбе с мафией»(Испания). 3-я серия.
16:40 Белорусская двадцатка.
17:05 Пять чудес.
17:35 Волшебная шкатулка «Союзмультфильма». «Грибок-теремок».
17:45 «Неман-2001». Видеофильм про оперативно-тактическое учение Вооруженных Сил Республики Беларусь.
18:40 Из достоверных источников.
19:00 Новости.
19:20 КВН. 1/2 финала Евролиги.
21:00 Панорама.
21:50 Спорт-курьер.
22:00 Баскетбол. Чемпионат Европы. Полуфинал. Женщины. Беларусь - Латвия.
22:50 Баскетбол. Чемпионат Европы. Полуфинал. Мужчины. Беларусь - Франция.
23:40 Видимо-невидимо.
0:50 Сериал «Королева мечей»(Канада-Испания-Великобритания). 1-я серия.

ОРТ

06.00 Новости.
06.00 Новости.
06.10 Комедия «Соломенная шляпка». 1-я серия.
07.15 Слово пастыря.
07.35 Зов джунглей.
07.55 «Ералаш».
08.05 Играй, гармонь любимая!
08.50 Библиомания.
09.00 Новости.
09.10 Смехопанорама.
09.45 Смак.
10.05 40 лет шутя. КВН.
11.05 В мире животных.
11.45 Здоровье.
12.30 «Серебряный шар». Эльза Леждей.
13.15 История одного шедевра.
13.30 «Все о Микки Маусе».
14.00 Новости.
14.10 Эпопея «Сталинград». 1-я серия.
15.40 «Морские дьяволы». Спецрепортаж.
16.00, 17.20 Концерт Клары Новиковой.
17.00 Новости.
17.55 «Кто хочет стать миллионером?».
18.55 Последний герой.
20.00 Время.
20.30 Боевик «Звездный десант».
22.40 Песня года. Осень.
00.10 Триллер «Четверг».

РТР

05.40 Диалоги о рыбалке.
06.05 Сериал «Затерянный мир».
07.00 Папа, мама, я - спортивная семья.
07.45 «Телепузики».
08.10 Золотой ключ.
08.30 Здоровье и жизнь.
09.00 Почта РТР.
09.30 Доброе утро, страна.
10.10 «Сто к одному».
11.00 «Рядом с тобой».
11.55 Сериал «Тайный агент».
13.00 Вести.
13.20 Детектив «Два билета на дневной сеанс».
15.00 «Том и Джерри».
15.05 «Круглый отличник. Энциклопедия доктора Шлягера».
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлаг.
19.00 Вести.
19.25 Зеркало.
20.00 Фильм «Такси».
21.55 Фильм «Некуда бежать».
23.50 Фильм «Женщины ночи».
01.35 Прогноз погоды.

Культура

09.10 «Ну, погоди!» Мультфильм.
09.50 Мой цирк.
10.15 Бабушкины рецепты.
10.30 Золотой пьедестал. Дмитрий Саутин.
11.00 Графоман.
11.25 Чудеса погоды.
11.50 «Небесный тихоход». Худ.фильм.
13.05 «Приключения Мурзилки». Мультфильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 «Время музыки».
14.10 «Необыкновенный матч». Мультфильм.
14.30 Кино Европы: второй Голливуд. Док.сериал.
15.30 Телетеатр. Классика.
16.30 «Романтика романса».
17.00 «Майские цветы». Сериал.
18.00 Сферы.
18.40 «Фрак народа».
19.35 «Исторические концерты».
20.15 В вашем доме.
21.00 Новости культуры.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 «Проверка на дорогах». Худ.фильм.

НТВ

05.25 Остросюжетный фильм «ТЕЛЕПАТ».
07.00 Сегодня.
07.15 «Улица Сезам».
07.35 Мультфильм «Светлячок». 7-я серия.
07.45 Большие родители.
08.20 Без рецепта.
09.00 Сегодня.
09.15 Криминал.
09.50 «Женский взгляд».
10.25 Квартирный вопрос.
11.00 Сегодня.
11.25 Боевик «СМЕРТЕЛЬНАЯ БИТВА».
13.25 Путешествия натуралиста.
14.00 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.25 «Продолжение следует...».
16.25 Шоу Елены Степаненко.
17.20 Комедия «ИМПОТЕНТ».
18.50 Боевик «ВЗРЫВАТЕЛЬ».
21.00 Сегодня.
21.30 «Однажды в России». Фильм 1-й. «Колея».
22.15 Боевик «ОЖИДАНИЕ ПОЛКОВНИКА ШАЛЫГИНА».
00.00 Дневник Недели Высокой моды в Москве.
00.15 Цвет ночи.
00.45 Кома.

Niedziela

25 listopada

БТ

7:00 Новости.
7:10 Сериал «Женщина в белом»(Международный Французский Канал).
8:05 «Агромир». Информационно-аналитическая программа.
8:30 «Арсенал». Программа об армии.
9:00 Новости.
9.10 Мультиклуб.
9.35 Фильм-сказка «Три золотых волоска» (Чехословакия - Германия - Италия).
11:00 «Все нормально, мама!» Развлекательная программа.
11:40 Телевитамин.
12:10 Сериал «Королева мечей» (Канада - Испания Великобритания). 1-я серия.
12:50 Судьба человека. «Семь Я».
13:20 «Маэстро». Авторский вечер поэта Александра Легчилова.
14:50 «И другие официальные лица».
15:00 Новости.
15:15 Мир и мы.
15:35 Дж.Лоллобриджида в исторической драме «Собор Парижской Богоматери»(Франция).
17:40 Криминальное досье.
18:10 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.
18:40 «Время местное». Репортажи из провинции.
19:10 Планета «АРТ».
19:40 Телебарометр. Прогноз погоды.
20:00 Панорама.
20:35 Спорт-курьер.
20:45 Наше любимое кино. Н.Крючков и Л.Смирнова в худ. фильме «Парень из нашего города»(«Мосфильм»).
22:10 Сериал «Жюли Леско»(Франция).
23:40 Знаменитые кутюрье в программе «Новая коллекция».

ОРТ

06.00 Новости.
06.10 Комедия «Соломенная шляпка». 2-я серия.
07.10 Армейский магазин.
07.40 «Русалочка».
08.05 Утренняя звезда.
08.50 Библиомания.
09.00 Новости.
09.10 «Непутевые заметки».
09.30 Пока все дома.
10.05 Спасатели. Экстренный вызов.
10.35 Клуб путешественников.
11.20 «Тайны отца Даулинга».
13.00 Умницы и умники.
13.30 «Черный плащ».
14.00 Новости.
14.10 Эпопея «Сталинград». 2-я серия.
15.50 Живая природа.
17.00 Новости.
17.20 «Ералаш».
17.30 Комедия «Мистер Бин».
19.15 КВН-2001. Второй полуфинал.
21.30 Ночное «Время».
21.50 Сериал «X-files».
22.45 Фильм «Вздерни их повыше».

РТР

05.55 «Страна обезьян». Худ.фильм.
07.20 Прогноз погоды.
07.25 «Телепузики».
07.50 Русское лото.
08.40 «ТВ Бинго шоу».
09.20 Доброе утро, страна.
10.00 Сам себе режиссер.
10.55 «Городок».
11.35 Федерация.
12.10 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.25 Вокруг света.
15.30 «Том и Джерри».
15.50 «Комиссар Рекс». Сериал.
16.55 ТВ Бинго новости.
17.00 «Два рояля».
17.55 Аншлаг.
19.00 Вести недели.
19.55 Фильм «Такси-2».
21.50 Сериал «Твин Пикс».
23.00 Спорт за неделю.
00.00 «Кинескоп».
00.55 Прогноз погоды.

Культура

09.10 Мультфильмы.
10.15 Недлинные истории.
10.30 Ток-шоу «Наобум».
11.00 Тем временем.
11.25 Чудеса погоды.
11.50 «Актриса». Худ.фильм.
13.05 Мультфильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.10 «Поговори на моем языке». Худ.фильм.
14.25 «Земляника под снегом». Мультфильм.
14.35 За семью печатями.
15.15 «Неаполь». Фильм-балет.
17.00 «Майские цветы». Сериал.
18.00 «Камера-обскура».
18.40 Экология литературы.
19.40 Собрание исполнений.
20.15 Блеф-клуб.
21.00 Новости культуры.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 При свечах.
22.05 «Мегрэ и отель «Мажестик». Худ.фильм.

НТВ

05.25 Боевик «ВЗРЫВАТЕЛЬ».
07.00 Сегодня.
07.15 «Улица Сезам».
07.40 Пепси-чарт.
08.25 Ох, уж эти дети!
09.00 Сегодня.
09.15 Детектив «ПЯТЬ МИНУТ СТРАХА».
11.00 Сегодня.
11.25 Фильм «ОДИНОЧНОЕ ПЛАВАНИЕ».
13.20 Служба спасения.
14.00 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.25 Дог-шоу «Я и моя собака».
16.20 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной.
17.00 Очная ставка.
17.30 Боевик «ПЯТЫЙ ЭЛЕМЕНТ».
20.00 Намедни.
21.15 Куклы.
21.30 Торжественное закрытие Недели Высокой моды в Москве.
23.25 Журнал Лиги чемпионов.
00.00 Фильм «ЛЕННИ».

TVP-1

Poniedziałek

7:00 Kawa czy herbata;
8:30 Telezakupy
9:00 Wiadomości
9:12 Pogoda
9:15 Krakowskie Przedmieście 27
9:25 Kawa czy herbata
9:45 Lassie; odc.24 serial
10:10Budzik program dla dzieci
10:35 Makowy chłopaczek; film
10:40 Dzwonek i margerytka
11:00 Zdarzyło się jutro; serial
11:50Telezakupy
12:05Od Jezusa do Chrystusa; serial
12:40Hallo aus Berlin; języka
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes; rolniczy program informacyjny
13:25 Kontrasty - świat, ludzie, pieniądze
13:30 Rolnictwo na świecie
13:45 Plebania; serial TVP;
14:15 Dom pełen zwierząt; Gdzie szukać przyjaciela-ciąg dalszy
14:30 Ekran z kwiatkiem
14:35 Telezakupy
14:50 Czas na komputer; Kolorowa kwadratura koła
15:10 Krajobraz z cisem; Tam gdzie dwóch się bije [cz.2]
15:25 Sprawnym być; magazyn
16:00 Wiadomości
16:10 Sprawa dla reportera; powt.
16:45 Auto-mix
17:00 Rower Błażeja
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Gość Jedynki
18:35 Klan; telenowela TVP
19:05 Czarodziejki; serial prod. USA
20:00 Wieczorynka;
20:30Wiadomości
21:10 Miej oczy szeroko otwarte; film dok.prod.angielskiej
22:10 Sensacje XX wieku; Najważniejsza bitwa Churchilla
23:05 Szept prowincjonalny; Ale Ty się trochę bój
23:30 Monitor Wiadomości
23:55 Sportowy flesz
0:00 Dobre książki; magazyn
1:00 Konserwacja nadajnika dla Warszawy i okolic od 24.00 do 6.00
1:00 Świerszcze w trawie; film
2:35 Zakończenie programu

Wtorek

7:00 Kawa czy herbata
8:30 Telezakupy
9:00 Wiadomości
9:12 Pogoda
9:15 Krakowskie Przedmieście 27
9:25 Kawa czy herbata
9:45 Stinky i Jake; serial
10:10 Jedyneczka
10:45 Bajeczki Jedyneczki
10:50 Mysia; serial
11:00 Zdarzyło się jutro; serial
11:50 Telezakupy
12:10 Życie i śmierć: serial
12:40 Unterwegs mit Susanne; nauka języka niemieckiego
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes; rolniczy program informacyjny
13:20 W drodze do Unii
13:45 Klan; telenowela TVP; powt.
14:15 Dom Muratora
14:35 Telezakupy
14:50 Kulisy wojska
15:25 Katalog zabytków; Wieluń-kościół Bernardynek
15:30 Ucieczka z Montelupich; film
16:00 Wiadomości
16:10 Kwadrat
16:35 Prymas Tysiąclecia
17:05 Rower Błażeja
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Gość Jedynki
18:35 Klan; telenowela TVP
19:05 Zwyczajni-niezwyczajni
20:00 Wieczorynka;
20:30 Wiadomości
21:10 J.A.G serial prod.USA
22:35 Forum; program publicystyczny
23:20 Wrzuć Jedynkę
23:30 Monitor Wiadomości
23:55 Sportowy flesz
0:05 Plus minus - magazyn ekonomiczny
0:35 Jakoś leci; film
2:20 Zakończenie programu

Środa

7:00 Kawa czy herbata
8:30 Telezakupy
9:00 Wiadomości
9:12 Pogoda
9:15 Krakowskie Przedmieście 27
9:25 Kawa czy herbata
9:45 Niezwykły przyjaciel; film
10:10 Jedyneczka
10:35 Bajeczki Jedyneczki
10:45 Mysia; serial
11:00 J.A.G serial prod.USA;
11:50 Telezakupy
12:10 Co jest w czarnej skrzynce?; film dok.prod.USA
12:40 Unterwegs mit Susanne; nauka języka niemieckiego
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes; rolniczy program informacyjny
13:20 Kontrasty - świat, ludzie, pieniądze
13:25 Samo życie
13:45 Klan; telenowela TVP; powt.
14:15 Spacery z dziadkiem
14:35 Telezakupy
14:50 Tajemnice armii
15:15 Kwadrans na kawę
15:35 Podróżnik; Trentino
16:00 Wiadomości
16:10 Śledztwo; w sprawie hałasu
16:35 Twarzą w twarz z Europą
17:00 Rower Błażeja
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Gość Jedynki
18:35 Klan; telenowela TVP
19:05 Między nami;
20:00 Wieczorynka; Madeline; serial
20:30 Wiadomości
21:10 Okruchy życia; cz.II; film
22:45 Kronika kryminalna;
23:10 Oblicza mediów
23:30 Monitor Wiadomości
23:55 Sportowy flesz
0:00 Dzieci bez dzieciństwa. Anioły nocy; film
0:50Królestwo; - Pandemonium; serial
2:10 Zakończenie programu

Czwartek

7:00 Kawa czy herbata
8:30 Telezakupy
9:00 Wiadomości
9:12 Pogoda
9:15 Krakowskie Przedmieście 27
9:25 Kawa czy herbata
9:45 Pippi; serial
10:10 Budzik; program dla dzieci
10:35 Makowy chłopaczek; film
10:40 Dzwonek i Margerytka; serial
11:00 Obudzone sumienie film
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes; rolniczy program informacyjny
13:25 Horyzonty
13:45 Klan; telenowela TVP; powt.
14:10 ZUS radzi
14:25 Telezakupy
14:50 Miliard w rozumie; teleturniej; powt.
15:15 Ryzyk fizyk; Do biegu gotowi, start
15:40 Jest robota; Spokojnie,to tylko rozmowa
16:00 Wiadomości
16:10 Babiniec
16:40 Euroexpress
17:00 Rower Błażeja
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Gość Jedynki
18:35 Plebania; serial TVP
19:05 Decyzja należy do ciebie;
20:00 Wieczorynka; Fraglesy; serial
20:30 Wiadomości
21:10Ekstradycja 3; serial TVP
22:15 Sprawa dla reportera
22:50 Tygodnik polityczny Jedynki
23:35 Monitor Wiadomości
0:00 Sportowy flesz
0:40 Pięść blondynki; film
2:20 Zakończenie programu

Piątek

7:00 Kawa czy herbata
8:30 Telezakupy
9:00 Wiadomości
9:15 Krakowskie Przedmieście 27
9:25 Kawa czy herbata
9:45 Noddy; serial animowany
10:15 Jedyneczka
10:45 Bajeczki Jedyneczki
10:55 Życie jak muzyka; telenowela
11:50 Telezakupy
12:05 Ocieplanie się klimatu; film
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes; rolniczy program informacyjny
13:25 Czas relaksu
13:45 Plebania; serial TVP; powt.
14:10 Plebania; serial TVP; powt.
14:40 Telezakupy
14:55 Jesteśmy...; z Francji
15:10 Dom Muratora
15:30 Minotaur czyli Sfinks; odc.2
16:00 Wiadomości
16:10 Widziałam
16:35 Raj
17:00 Moda na sukces; serial
17:30 Plebania; serial TVP
18:00 Teleexpress
18:20 Studio sport; Puchar Świata w skokach narciarskich;
20:05 Wieczorynka;
20:30Wiadomości
21:10 Marzenia do spełnienia; serial
22:00 Graj z Kuroniem
22:35 Na żywo;
23:20 Wrzuć Jedynkę
23:30 Monitor Wiadomości
23:55 Sportowy flesz
0:05 Mroczne dziedzictwo; serial
0:50 Lano i Woodley rozrabiają; serial
1:20 Zwykła,szara koperta; serial
1:50 Zakończenie programu

Sobota

7:30 Wszystko o działce i ogrodzie
8:00 Agrolinia
9:00 Wiadomości
9:12 Pogoda
9:15 Dom Czarnoksiężnika; serial
9:45 Ziarno; program redakcji katolickiej dla dzieci i rodziców
10:10 Cybermania
10:40 Sabrina; serial anim.prod. USA
11:05Kochanie, zmniejszyłem dzieciaki; serial prod. USA
12:00 Poszukiwacze skarbów; teleturniej [stereo]
12:35 Lista przebojów; [stereo]
13:05 Z kamerą wśród zwierząt;
13:35 Sekrety zdrowia; Schizofrenia
14:00 Wiadomości
14:15 Dwadzieścia jeden; teleturniej
14:50 Słoneczny patrol; odc.13
15:35 Brainstorm-recital zespołu
16:00 Zwierzęta świata; serial
16:30 Miliard w rozumie
17:00 Co Pani na to?
17:25 Plebania; odc.110; serial TVP
18:00 Teleexpress
18:20 Studio sport; Puchar Świata w skokach narciarskich;
20:05 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:05 Łowcy diamentów Diamond film fab.prod.USA;
22:45 Magazyn motoryzacyjny «MOC»
23:10 Gala Boksu Zawodowego
0:05 Amerykański wilkołak w Paryżu; film
1:50 Zakończenie programu

Niedziela

7:30 Proszę o odpowiedź
7:45 Przystanek Unia
8:40 Zwierzęta świata; serial
9:10Czarodziejski peryskop; przyrodniczy serial
9:35 Teleranek
10:05 Zew krwi; serial
10:55 Tydzień
11:30 Więzy krwi; serial prod.TVP
12:20 Cała Polska pisze dyktando
13:00 Anioł Pański; transmisja modlitwy
13:10 Katolicki magazyn informacyjny
13:25 Otwarte drzwi
14:00 Wiadomości
14:10 Dwadzieścia jeden; teleturniej
14:45 Póki sie znów nie spotkamy; serial prod.angielskiej
16:25 Cała Polska pisze dyktando
16:40 Bezpieczna Jedynka
17:05 Wybierz teledysk
17:35 Cała Polska pisze dyktando
18:00 Teleexpress
18:20 Dziennik telewizyjny
18:35Lokatorzy; serial TVP
19:05 Śmiechu warte
19:30 Jaka to melodia?;
20:00 Wieczorynka; serial
20:30 Wiadomości
21:05 Ogniem i mieczem; serial TVP;
22:05 Kabaret Olgi Lipińskiej;
22:50 Wybrzeże moskitów; film
0:45 Sportowa Jedynka
1:10 Noc internauty
1:40 Zakończenie programu

Poniedziałek

12 listopada

TVP 2

7:50 Huragan stulecia; film
8:50 Studio urody
9:00 PROGRAM LOKALNY
9:30 Na dobre i na złe; serial
10:30 Multimedialny wieczór kabaretowy
11:25 Ojczyzna-polszczyzna;
11:45 20-lecie śmierci ks. biskupa Jana Niewieczerzała;
12:00Nad Spokojną Wodą; serial
12:30 Życie na gorąco; - serial
14:00 Panorama
14:10 Ich pięcioro; serial
14:55 Ponad czasem; serial
15:20 Miss Świata 2001-Finał;
16:15Krzyżówka 13-latków - czyli Światowid
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:21 Pogoda
17:25 ; Dziecko incognito; telenowela TVP; powt.
17:55 Miss Świata 2001- Finał;
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:22 Pogoda
19:30 Panorama
19:55 Va banque; teleturniej
20:25 film dok.
20:55 Śpiewające Fortepiany; teleturniej muzyczny [stereo]
22:00 Panorama
22:35Bidul; film
23:15«Anna» i wampir; film
1:00 Konserwacja nadajnika dla Warszawy i okolic
1:00 Chopinowscy interpretatorzy;
1:20 Doktor Faustus; film
4:05 Zakończenie programu

Polsat

07 00 Музыкальная прогр-ма.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Эйр Америка". Сериал
09 45 "Асы из класса". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал
12 30 4x4. Автожурнал.
13 00 "Чуткость и ложь". Сериал
13 30 Жизненный шанс.
14 25 Развлекательная прог.
15 20 Медицинский журнал.
15 40 Достаточно захотеть.
15 50 Сериал для молодежи.
16 15 Мультсериал.
16 40 Фонд Польсат.
16 45 Информация.
17 10 "Эйр Америка". Сериал
18 05 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Граффити.
19 45 Информация.
20 10 "Дикая луна". Сериал
21 05 Телетурнир.
22 00 "Неуловимая цель". Фильм
00 05 Эра бизнеса.
00 10 Информация.
00 35 Хозяйственный ком.
00 5 Бумеранг.
01 25 "Остаться Мисс". Сериал
02 20 Музыка.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Утренний журнал.
09 30 Листок календаря.
10 25 Книги с верхней полки.
10 30 Итальянские миниатюры.
10 45 Язык кино.
11 00 "Комедиантка". Сериал
11 55 Телекурьер на бис.
12 25 "Сага Джексонов". Сериал
13 15 Трагедии.
14 15 Концерт.
15 05 "Клан". Теленовелла
16 00""Минти". Сериал
16 25 Сами о себе.
16 40 Объектив.
16 45 Листок календаря.
17 00 Панорама.
17 30 "Седьмое небо". Сериал
18 15 Сами о себе.
18 50 Хозяйственный обзор.
19 00 Объектив.
20 00 Вечерний фильм.
21 30 Телекурьер.
22 00 "Жизнь это кино". Сер-л
22 30 Объектив.
22 40 Публицистическая прог.
23 00 Это тема.
23 15 "Мрачное наследство". Сериал пр-ва США.
00 00 Концерт.

Polonia

7:00 Kawa czy herbata
8:30 Polskie smaki;
8:45 Kawa czy herbata
9:00 Wiadomości
9:15 Krakowskie Przedmieście 27
9:25 Kawa czy herbata
9:40 Klan; telenowela TVP;
10:10 Tęczowa bajeczka;
10:20 Łowcy głów; serial
10:50 M jak miłość; serial TVP;
11:35 Kochamy polskie seriale;
12:00 Tadeusza nikt nie rusza czyli 30 lat w służbie telewizji;
13:00 Wiadomości
13:10 Między muzyką a polityką
13:40 Spór o króla; reportaż
14:10 Klan; telenowela TVP;
14:35Człowiek zwany «Świnia»; film dokumentalny
15:20 Ten piękny Mielnik; reportaż Krzysztofa Kubiaka
15:45 Laureaci Nowej Tradycji;
16:00 Wiadomości
16:10 Kapela Pieczarków; koncert; powt.
17:20 Bajeczka o zamku; program dla dzieci; powt.
17:30 Kundle i reszta; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Gość Jedynki
18:30 Sportowy tydzień;
19:20 Dziennik telewizyjny
19:35 Klan; telenowela TVP;
20:00 Polacy na Białorusi;
20:15 Dobranocka;
20:30 Wiadomości
21:00 Sława i chwała; serial
22:00 Program rozrywkowy
22:45 Beata Poźniak; reportaż
23:05 Program krajoznawczy
23:30 Panorama
23:50 Sport-telegram
0:00 Ze sztuką na ty; film
0:45 Nie tylko o muzyce;
1:15 Album tatrzańskie powt.

Wtorek

13 listopada

TVP 2

7:55Dzikie ogrody; film
8:50 Studio urody
9:00 Program lokalny
9:30 W labiryncie; telenowela
10:05 Doktor z alpejskiej wioski; serial
10:55 Ziemia - ostatnie starcie; serial prod.USA
11:45 Znaki czasu
12:05 Morten Korch - Nad Spokojną Wodą; serial
12:35 Na granicy życia i śmierci; serial
13:00 Śląski batman; serial
13:30 Podróże kulinarne
14:00 Panorama
14:10 Ich pięcioro; serial
14:55 Ponad czasem; serial
15:25 30 ton! - lista,lista- lista przebojów;
15:50 Krajobraz Polski; Wpływ obcych kultur na krajobraz Polski
16:10 Krzyżówka szczęścia; teleturniej
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:21 Pogoda
17:25 Złotopolscy; telenowela
17:55 Niepokój serca; serial
18:50 Program lokalny
19:21 Pogoda
19:30 Panorama
19:55 Jeden z dziesięciu; teleturniej
20:30 Ogród sztuk;
21:00 M jak miłość; serial TVP
22:00 Panorama
22:35 Magazyn Ekspresu Reporterów
23:35 Anna i wilki; film
1:20 Wieczór artystyczny;
2:25 Sibiriada; film
4:40 Zakończenie programu

Polsat

07 00 Музыкальная прогр-ма.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Эйр Америка". Сериал
09 45 "В кругу тайн". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 30 "Просто любовь". Сер-л
12 30 Развлекательная прогр.
13 00 "Чуткость и ложь". Сер-л
13 30 Телетурнир.
14 25 Телешоу.
15 20 "Грачиковы". Сериал
15 50 Сериал для молодежи.
16 15 Мультсериал.
16 40 Фонд Польсат.
16 45 Информация.
17 10 "Ксена". Сериал
18 05 "Чуткость и ложь". Сер.
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Граффити.
19 45 Информация.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 30 "Приемная семья". Сер
22 05 "Михаэл". Фильм
00 00 Эра бизнеса.
00 05 Информация.
00 30 Хозяйственный коммент.
00 50 Телешоу.
01 50 На любую тему.
02 55 Музыка на бис.

Białystok

08 00 "Анатолий". Сериал
08 30 Мультсериалы.
09 00 Религиозный журнал.
09 30 Листок календаря.
10 25 Книги с верхней полки.
10 30 Урок французского языка.
11 00 "Комедиантка". Сериал
11 55 Телекурьер.
12 25 "Госпожа посол". Сер-л
13 20 Документальный сер-л.
14 00 Это тема.
14 15 Развлекательная прогр.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "Таинственный архив". Сериал
16 25 Хозяйственный обзор.
16 40 Объектив.
17 00 Панорама.
17 30 "Седьмое небо". Сериал
18 15 Развлекательная прогр.
18 50 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
19 30 Публицистическая прогр.
20 00 Документальный фильм.
21 30 Телекурьер.
22 00 "Жизнь это кино". Сер.
22 30 Объектив.
22 40 Публицистическая прог.
23 00 Это тема.
23 15 Документальный фильм.
00 15 Ночное кино.

Polonia

7:00 Kawa czy herbata
8:30 Gość Jedynki; powt.
8:45 Kawa czy herbata
9:00 Wiadomości
9:15 Krakowskie Przedmieście 27
9:25 Kawa czy herbata
9:40 Klan; telenowela TVP
10:05 Dzieci dzieciom;
10:20 Kolorowe nutki;
10:30 Zabawy językiem polskim; teleturniej językowy;
11:00 Sława i chwała;serial
11:55 Ze sztuką na ty; film
12:40 Ze sztuką na ty;
13:00 Wiadomości
13:10 Spotkania z tradycją;
13:40 Konwencje teatralne;
14:10 Klan; telenowela TVP;
14:35 Sportowy tydzień;
15:25 Tam, gdzie święte sosny;
16:00 Wiadomości
16:10 Ojczyzna-polszczyzna;
16:25 Benefis Andrzeja Grabowskiego - cz.II
17:15 Kariera w amerykańskim stylu; reportaż Mariana Kutiaka
17:40 20-lecie śmierci ks. biskupa Jana Niewieczerzała;
18:00 Teleexpress
18:20 Gość Jedynki
18:30 Program dla dzieci; powt.
18:45 Awantura o Basię; serial
19:10 Południk 19-ty;
19:35 Klan;telenowela TVP;
20:00 Wieści polonijne
20:15 Dobranocka;
20:30 Wiadomości
21:00 Sukces serial TVP;

Środa

14 listopada

TVP 2

7:50 Smoki z wysp Galapagos; film dok.prod.USA
8:50 Studio urody
9:00 Program lokalny
9:30 Ucieczka; telenowela TVP
10:00 Doktor z alpejskiej wioski; serial
10:55 Zupełnie niewiarygodne - film
12:35 Na granicy życia i śmierci; serial
13:00 Wieczór z Jagielskim na bis;
14:00 Panorama
14:10 Ich pięcioro; serial
14:55 Ponad czasem; serial
15:20 VI Konkurs Piosenki «Wygraj Sukces» Tarnobrzeg
15:45 Matki, żony i kochanki; serial TVP
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:21 Pogoda
17:25 Chłop jak dąb; serial TVP
17:55 Dobrani w niebie; serial
18:50Program lokalny
19:22 Pogoda
19:30 Panorama
19:55 Jeden z dziesięciu; teleturniej
20:30 Sto lat Filharmonii;
21:00 M jak miłość; serial TVP
22:00 Panorama
22:35 Linia specjalna;
23:35 Znak smoka; film
1:15 Świat bez fikcji; film
2:50 Football, football; magazyn piłkarski
3:15 Conquest; Conquest; film
4:45 Zakończenie programu

Polsat

07 00 Музыкальная прогр-ма.
08 00 Мультсериалы.
08 50 "Ксена". Сериал
09 45 "Секретный агент". Сер
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сер-л
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь". Сер-л
13 30 Жизненный шанс.
14 25 Телешоу.
15 20 "13 участок". Сериал
15 55 Сериал для молодежи.
16 20 Мультсериал.
16 40 Фонд Польсат.
16 45 Информация.
17 10 "Макгайвер". Сериал
18 05 "Чуткость и ложь". Сер
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Граффити.
19 45 Информация.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 35 "Мир Плохих". Сериал
22 05 Вечернее кино.
00 10 Эра бизнеса.
00 15 Информация.
00 40 Хозяйственный коммент.
01 00 Документальный фильм.
02 00 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Добрый день.
09 30 Листок календаря.
10 25 Книги с верхней полки.
10 30 Итальянские миниат-ы.
10 45 Язык кино.
11 00 "Комедиантка". Сериал
11 55 Телекурьер.
12 25 "Полицейские из Томас". Сериал пр-ва США.
13 15 Документальный сер-л.
13 45 Теленовости.
14 00 Интеграция.
14 15 "Костек". Сериал
14 40 Телетурнир.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "По велению сердца". Сериал пр-ва Канады.
16 25 Региональный тележур.
16 40 Объектив.
16 45 Листок календаря.
17 00 Панорама.
17 30 "Седьмое небо". Сериал
18 15 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 Вечернее кино.
21 30 Телекурьер.
22 00 "Жизнь это кино". Сер-л
22 30 Объектив.
22 40 Научно-популярная пр.
23 00 Это тема.
23 20 Ночное кино.
00 45 Документальный фильм

Polonia

7:00 Kawa czy herbata
8:30 Gość Jedynki; powt.
8:45 Kawa czy herbata
9:00 Wiadomości
9:15 Krakowskie Przedmieście 27
9:25 Kawa czy herbata
9:40 Klan; telenowela TVP
10:05 Program dla dzieci
10:15 Program dla dzieci
10:30 Awantura o Basię; serial.
11:00 Sukces; serial TVP;
11:25 Spotkanie z literaturą
12:00 Pegaz
12:25 Ludzie listy piszą; powt.
12:45 Słynne Uwertury Operowe
13:00 Wiadomości
13:10 U wód...; Busko - Zdrój; program Leszka Wiśniewskiego
13:25 Wieści polonijne; powt.
13:40 Dobre książki; magazyn
14:10 Klan; telenowela TVP; .
14:35 Program publicystyczny
15:25Brunetki, blondynki...
15:50 Gymes; występ zespołu
16:00 Wiadomości
16:10 Podróże kulinarne
16:35 Program rozrywkowy
17:20 Pożar; film animowany
17:30 Raj; magazyn katolicki
18:00 Teleexpress
18:20 Gość Jedynki
18:30 Program dla dzieci; powt.
18:40 Program dla dzieci; powt.
18:50 Noddy; serial
19:15 Program dla dzieci
19:35 Klan; telenowela TVP
20:00 Dzień jak co dzień;
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:00 Hotel klasy Lux; film
22:35 Świadectwa arkadii
23:10 Forum Polonijne
23:30 Panorama

Czwartek

15 listopada

TVP 2

7:50 Ciernisty raj w Afryce; film dok.prod.USA
8:50 Studio urody
9:00 Program lokalny
9:30 W labiryncie; telenowela
10:00 Doktor z alpejskiej wioski; serial
10:50 W drodze do Cordury; film
13:00 Na granicy życia i śmierci; serial
13:25 Arka Noego - koncert
14:00 Panorama
14:10 Ich pięcioro; serial
14:55 Ponad czasem; serial
15:25 Marek; reportaż
15:45 Matki, żony i kochanki; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:21 Pogoda
17:25 Daleko od szosy; - serial
18:50 Program lokalny
19:22 Pogoda
19:30 Panorama
19:55 Jeden z dziesięciu;
20:30 Małe ojczyzny
21:00 M jak miłość; serial TVP
21:55 Studio sport;
0:00 Panorama
1:15 Z Archiwum X;serial
2:00 Przekręt; film
3:30 Lokatorzy z przydziału Stalina; film
4:30 Zakończenie programu.

Polsat

07 00 Музыкальная прогр-ма.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Макгайвер". Сериал
09 45 "Жертвы кораблекрушения". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сер-л
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь". Сер.
13 30 Телетурнир.
14 25 Развлекательная прогр.
15 20 "Мир Плохих". Сериал
15 50 Сериал для молодежи.
16 15 Мультсериал.
16 40 Фонд Польсат.
16 45 Информация.
17 10 "Ксена". Сериал
18 05 "Чуткость и ложь". Сер.
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Граффити.
19 45 Информация.
20 10 "Дикая луна". Сериал
21 05 "Адам и Ева". Сериал
21 35 "13 участок". Сериал
22 10 "Алли Макбилл". Сериал
23 10 "Голый патруль". Сер-л
23 35 Телевизионное следственное бюро.
00 00 Эра бизнеса.
00 30 Хозяйственный коммент.
00 50 "Приятели". Сериал
01 20 "Банда мотоциклистов". Фильм пр-ва США.
03 00 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 День добрый.
09 30 Листок календаря.
10 25 Книги с верхней полки.
10 30 Урок французского языка.
11 00 "Комедиантка". Сериал
11 55 Телекурьер.
12 25 Полуденный фильм.
13 15 Программа советов.
13 45 Тележурнал.
14 10 "Костек". Сериал
14 35 Телетурнир.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "Сумасшедшее путешествие". Сериал
16 25 Региональный тележурнал.
16 40 Объектив.
17 00 Панорама.
17 30 "Седьмое небо". Сериал
18 15 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 "Королева Бона". Сер-л
21 00 Региональный калейдоскоп.
21 15 Тележурнал.
21 35 Телекурьер.
22 00 "Жизнь это кино". Сер-л
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Ночное кино.
00 50 Развлекательная прогр.

Polonia

7:00 Kawa czy herbata
8:30 Gość Jedynki; powt.
8:45 Kawa czy herbata
9:00 Wiadomości
9:15 Krakowskie Przedmieście 27
9:25 Kawa czy herbata
9:40 Złotopolscy; telenowela
10:05 Program dla dzieci
10:20 Noddy; serial
10:50 Hotel klasy Lux; film
12:20 Wieczór z Jagielskim;
13:00 Wiadomości
13:10 Ogród sztuk; magazyn
13:40 Magazyn medyczny
14:05 Chwila ze sztuką
14:10 Złotopolscy; telenowela
14:35 Program Barbary Czajkowskiej; powt.
15:25 Tatarskim szlakiem; reportaż
16:00 Wiadomości
16:10 Ludzie listy piszą; powt.
16:30 Program rozrywkowy
17:25 Weekend; film
17:30 Kwadrat
18:00 Teleexpress
18:20 Gość Jedynki
18:30 Program dla dzieci
18:45 Słoneczna włócznia; serial
19:10 Euroexpress; magazyn
19:35 Złotopolscy; telenowela
20:00 Polskie smaki
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:00 Teatr Telewizji
22:50 Ja nie chcę spać - recital Krystyny Tkacz
23:25 Ze sztuką na ty
0:00 Panorama
0:15 Sport-telegram
0:25 Ze sztuką na ty
0:45 Tygodnik polityczny Jedynki
1:30 Monitor Wiadomości
2:00 Polskie smaki

Piątek

16 listopada

TVP 2

7:55 Rekiny film
8:50 Studio urody
9:00 Program lokalny
9:30 W labiryncie; telenowela
10:00 Azyl; film
10:30 Zaginione skarby;
11:00 Handlarze snów film
12:35 Na granicy życia i śmierci; serial
13:05 Pół żartem, pół serial-czyli Złotopolskie Remanenty; quiz
14:00 Panoramaodc.118; serial
14:55 Ponad czasem; serial
15:20 Dzieci i ryby
15:45 Matki, żony i kochanki; serial TVP
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:10 Misja specjalna; komedia
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:22 Pogoda
19:30 Panorama
19:55 Czterej pancerni i pies; serial TVP
20:55 Śpiewające Fortepiany;
22:00 Panorama
22:35Wieczór z Jagielskim;
23:25 Wideoteka Dorosłego Człowieka
0:05 Falcone; serial
0:50 Zawodowiec; film
2:35 Pechowy napad; film
4:05 Zakończenie programu

Polsat

07 00 Музыкальная прогр-ма.
08 00 Мультсериалы.
08 25 Прогр-ма для молодежи.
08 50 "Ксена". Сериал
09 45 "Алли Макбилл". Сериал
10 35 "Чудо любви". Сериал
11 30 "Просто любовь". Сер-л
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь". Сер.
13 30 Жизненный шанс.
14 15 Развлекательные прогр.
15 10 "Медовые годы". Сериал
15 50 Сериал для молодежи.
16 15 Мультсериал.
16 40 Фонд Польсат.
16 45 Информация.
17 10 "Эйр Америка". Сериал
18 05 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Граффити.
19 45 Информация.
20 10 "Дикая луна". Сериал
21 05 Жизненный шанс.
22 00 "Капитан Америка". Фильм пр-ва США.
23 25 Эра бизнеса.
00 30 Информация.
01 00 Хозяйственный коммент.
00 30 "База". Фильм
03 00 Плэйбой.
04 00 Музыка.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 День добрый.
09 30 Листок календаря.
10 25 Книги с верхней полки.
10 30 Итальянские миниат-ы.
10 45 Язык кино.
11 00 "Комедиантка". Сериал
11 55 Телекурьер.
12 25 Художественный сер-л.
13 00 Это тема.
13 15 Мир садов.
13 45 У себя.
14 10 "Костек". Сериал
14 35 Телетурнир.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "Школа мастеров". Сериал пр-ва Англии.
16 25 Региональный журнал.
16 40 Объектив.
17 30 "Седьмое небо". Сериал
18 15 Программа советов.
18 30 Репортаж.
19 00 Объектив.
19 30 Цикл репортажей.
20 00 Польск. волейбол. лига.
22 00 "Мапет шоу". Сериал
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Вечернее кино.
01 00 Скажи это громко.

Polonia

7:00 Kawa czy herbata
8:30 Gość Jedynki; powt.
8:45 Kawa czy herbata
9:00 Wiadomości
9:15 Krakowskie Przedmieście 27
9:25 Kawa czy herbata
9:40 Złotopolscy; telenowela
10:10 Gimnastyka dla przedszkol
10:15 Program dla dzieci
10:30 Słoneczna włócznia;serial
11:00 Wspomnień czar; melodramat
12:20 Ja nie chcę spać - recital Krystyny Tkacz; powt.
13:00 Wiadomości
13:10 Magazyn kultury i sztuki ludowej; powt.
13:40 Historia obyczaju
14:10 Złotopolscy; telenowela
14:35 Tygodnik polityczny Jedynki
15:25 Magazyn
15:45 Folk Brothers
16:00 Wiadomości
16:10 Reportaż
16:35 Byli żołnierzami Jodły; film
17:30 Pegaz
18:00 Teleexpress
18:35 Program dla dzieci; powt.
18:50 Program dla dzieci
19:05 Program dla dzieci
19:35 Złotopolscy; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:00 Plebania; serial TVP
21:30 Hilary z budki Canolda; film dokumentalny
21:50 Hity satelity
22:10 Co nam w duszy gra
23:00 Krakowskie Portrety Muzyczne
23:30 Panorama
23:50 Sport-telegram
0:00 Porozmawiajmy
1:00 Pierwszy krzyk; serial
1:30 Monitor Wiadomości
2:00 Nasz przyjaciel Mietek - mój przyjaciel Papież;
2:15 Zaczarowany ołówek; serial

Sobota

17 listopada

TVP 2

8:00 Echa tygodnia;
8:30 Spróbujmy razem;
9:00 Program lokalny
10:00 Doogie Howser, lekarz medycyny; serial prod.USA
10:25 Psi świat; serial
10:50 Nie tylko dla komandosów
11:15 Kręcioła
11:40 Zwierzaki-dziwaki;serial
12:10 Arka Noego
12:35 Kino bez rodziców; serial
13:00 Jak za dawnych dobrych czasów; komedia
15:00 Familiada; teleturniej
15:30 Złotopolscy;Żyje,będzie żył; telenowela TVP
16:00 Gala dla Bogusia; koncert
17:00 Śpiewające Fortepiany;
18:00 30 ton! - lista przebojów
18:30 Jazda kulturalna
19:00 PROGRAM LOKALNY
19:22 Pogoda
19:30 Panorama
20:00 Polak potrafi czyli Co dziś porusza Weissa Janusza
20:55 VII Festiwal Kabaretowy Koszalin 2001 TERAZ KABARET !; cz.1; stereo
21:50 Słowo na niedzielę
22:00 Panorama
22:35Bezbronna; film
0:25 Jak upolować mężczyznę, czyli seks w wielkim mieście; serial prod.USA
0:50 Odcięta głowa; film
2:25El Dorado; El Dorado; film
4:50 Zakończenie programu

Polsat

07 00 Развлекательная прогр.
08 00 Медицинский журнал.
08 15 Достаточно захотеть.
08 30 Религиозный журнал.
09 00 Мультсериалы.
09 55 "Таинственный рыцарь". Сериал пр-ва США.
10 15 Сериал для молодежи.
10 45 Развлекательная прогр.
12 00 "Праздник в Коннектикут". Фильмы
13 45 "Бесстрашные охотники за вампирами". Фильм
15 15 Развлекательная прогр.
16 00 4 x 4. Автожурнал.
16 30 Информация.
16 40 Прогноз погоды.
16 45 Развлекательная прогр.
17 45 "В кругу тайн". Сериал
18 35 "Асы из класса". Сериал
19 30 Информация.
20 05 Телетурнир.
21 00 "Медовые годы". Сериал
21 45 "Грачиковы". Сериал
22 15 "Остаться Мисс". Сериал пр-ва Польши.
23 25 Вечерний фильм.
01 30 "Повести из склепа". Сериал пр-ва США.
02 00 Эротическое кино.
03 45 Ночное кино.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Публицистическая прог.
09 40 Неделя в объективе.
10 05 "Святой". Сериал
11 00 Телетурнир.
11 25 Книги с верхней полки.
11 30 Художественный фильм.
13 00 Цель путешествия.
14 00 Сокровищница.
14 25 Мексика и Караибские острова.
15 00 Документальный сериал.
15 30 Открой новый мир.
16 00 Художественный сер-л.
16 30 Концерт.
17 35 Тележурнал.
18 00 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 Художественный фильм.
21 40 Телекурьер бис.
22 00 Региональный журнал.
22 30 Объектив.
23 05 Ночное кино.
00 40 Музыка в кино.

Polonia

7:00 A jeśli będzie jesień; film
8:00 Echa tygodnia
8:30 Tradycje
9:00 Wiadomości
9:12 Pogoda
9:15 Lecznica pod św.Franciszkiem; serial
9:45 Ziarno
10:10 Program dla dzieci
10:35 Plebania; serial TVP
11:00 Hilary z budki Canolda; film
11:30 Uczmy się polskiego
12:05 Klan;telenowela TVP
12:30 Klan; telenowela TVP
12:55 Klan;telenowela TVP
13:20 Ogród Barbarzyńcy. film
13:45 Laureaci Nowej Tradycji
8:00 Film dla niesłyszących; Pogranicze w ogniu; serial TVP
8:55 Słowo na niedzielę
9:00 Program lokalny
10:00 Doogie Howser, lekarz medycyny; serial prod.USA
10:25 Ona, ja , ty; magazyn
10:50 Na maksa; teleturniej
11:20 Grizzly z kanadyjskich Gór Skalistych; film
12:05 Podróże kulinarne
12:35 Zaginiony horyzont; film
15:00 Familiada; teleturniej
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Bezludna wyspa
17:00 Na dobre i na złe; serial
18:00 Święta wojna; serial TVP
18:30 7 dni świat
19:00 Program lokalny
19:30 Panorama
20:00 Magazyn piłkarski «Gol»
21:00 VII Festiwal Kabaretowy Koszalin 2001
22:00 Panorama
22:35 Marszałek Piłsudski;
23:35 Magazyn kulturalny
0:10 Studio Teatralne Dwójki;
1:40 Kryjówka Diabła; film f
3:20 Zakończenie program

Niedziela

18 listopada

TVP 2

8:00Film dla niesłyszących; Pogranicze w ogniu; serial TVP
8:55Słowo na niedzielę;
9:00 Program lokalny
10:00 Doogie Howser, lekarz medycyny; serial prod.USA
10:25 Ona, ja , ty; magazyn
10:50 Na maksa; teleturniej
11:20 Grizzly z kanadyjskich Gór Skalistych; film
12:05 Smak corridy
12:35 Zaginiony horyzont; film
15:00 Familiada; teleturniej
15:30 Złotopolscytelenowela
16:00 Bezludna wyspa
17:00 Na dobre i na złe; serial p
18:00 Wizażysta; serial TVP
18:30 7 dni świat
19:00 Program lokalny
19:22 Pogoda
19:30 Panorama
20:00 Magazyn piłkarski «Gol»
21:00 VII Festiwal Kabaretowy Koszalin 2001 TERAZ KABARET !; cz.2; stereo
22:00 Panorama
22:35 Marszałek Piłsudski;
23:35 Autograf; magazyn kulturalny
0:10 Studio Teatralne Dwójki;
1:40 Kryjówka Diabła; film
3:20 Zakończenie programu

Polsat

07 00 Развлекательная прогр.
08 00 4 x 4. Автожурнал.
08 30 Религиозный журнал.
09 00 Мультсериалы.
10 00 Программа для детей.
10 30 Сериал для молодежи.
10 55 Музыкальная прогр.
12 00 "Дхарма и Грег". Сериал
12 30 "Сейчас ты". Сериал
13 00 "Собачья кость". Фильм
14 50 "Секретный агент". Сериал пр-ва США.
15 45 Развлекательная прогр.
16 20 Фонд Польсат.
16 30 Информация.
16 45 Клуб Польсата.
17 00 ""Приемная семья". Сериал пр-ва Польши.
17 30 Развлекательная прогр.
18 30 Телетурнир.
19 30 Информация.
20 05 "Жертвы кораблекрушения". Сериал
21 00 Жизненный шанс.
21 55 Телешоу.
23 00 "Жара субботней ночи". Фильм пр-ва США.
00 50 Футбольный журнал.
01 00 Спортивный журнал.
02 40 Музыка на бис.

Białystok

08 00 "Открыватели невероятных тайн". Сериал
08 30 Мультсериал.
09 00 Региональный журнал.
10 00 "Святой". Сериал
11 00 Тележурнал.
11 30 "Невезучая волшебница". Сериал
11 55 "Анжела Анаконда". Сериал пр-ва Польши.
12 15 Это тема.
12 30 Войны, битвы, солдаты.
13 30 Образовательная прогр.
14 00 Трансляция богослужения.
15 00 Католический журнал.
15 30 Православный журнал.
16 25 Документальный фильм.
17 00 "Боб Моррисон". Сериал
17 45 Тележурнал.
18 15 Программа кабаре.
19 00 Объектив.
19 30 Документальный фильм.
20 05 Концерт.
20 55 Спортивная программа.
22 00 Развлекательная прогр.
22 30 Объектив.
23 00 Ночной фильм.
00 45 Музыкальная программа.

Polonia

8:00 Film dla niesłyszących
8:55 Słowo na niedzielę
9:00 Program lokalny
10:00 Doogie Howser, lekarz medycyny; serial prod.USA
10:25 Ona, ja , ty; magazyn
10:50 Na maksa; teleturniej
11:20 Grizzly z kanadyjskich Gór Skalistych; film
12:05 Podróże kulinarne
12:35 Zaginiony horyzont; film
15:00 Familiada; teleturniej
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Bezludna wyspa
17:00 Na dobre i na złe; serial
18:00 Święta wojna;serial TVP
18:30 7 dni świat
19:00 Program lokalny
19:22 Pogoda
19:30 Panorama
20:00 Magazyn piłkarski «Gol»
21:00 VII Festiwal Kabaretowy Koszalin 2001
22:00 Panorama
22:35 Marszałek Piłsudski;
23:35 Magazyn kulturalny
0:10 Studio Teatralne Dwójki
1:40 Kryjówka Diabła; film
3:20 Zakończenie programu

FINOSZWEDZI

Finowie nie lubią unii (ze Szwecją)

Moja znajoma, mieszkająca pod Helsinkami i należąca do mniejszości szwedzkiej w Finlandii, opowiadała mi kiedyś, że jako dzieci ona i jej koleżanki nigdy nie mówiły głośno po szwedzku na dworcu centralnym w Helsinkach, bo mogły być pobite przez swoich fińskich rówieśników. To było w latach 50., może 60. Dziś Finowie pozbywają się powoli kompleksu mniejszego brata w stosunku do Szwedów. A idzie im to tym łatwiej, że i Nokia silniejsza niż Ericsson, i reprezentacja hokejowa z reguły wygrywa ze Szwedami.

Ale nadal przed wielkimi turniejami hokejowymi można usłyszeć od Finów taką, niekoniecznie do końca żartobliwą, anegdotę: *„Owszem, chcemy zdobyć mistrzostwo świata. Ale przede wszystkim chcemy dołożyć Szwedom!"*

To chyba Günther Grass pisze w jednej ze swoich powieści, że jak fińscy i szwedzcy marynarze spotykali się w międzywojniu w knajpach wolnego miasta Gdańska, to rozróba była gwarantowana.

Krucjaty

W XIII wieku Szwedzi rozpoczęli krucjaty na wschód i bardzo szybko schrystianizowali pogańskich Finów, a przy okazji przyłączyli Finlandię do Szwecji. W czasie prawie 600-letniego panowania szwedzkiego cała wartwa średnia, mieszkańcy miast, drobna szlachta, kupcy i kler zaczęli stopniowo przechodzić na język szwedzki. Nie żeby Finowie byli traktowani jako naród podbity, wprost przeciwnie, była to raczej unia dwóch narodów, gdzie nikt nikomu nie nakazywał w jakim języku ma mówić, a język fiński był używany w parlamencie szwedzkim. Centrum polityczne i kulturalne było jednak w Sztokholmie i stamtąd, z zachodu, wiał językowy i kulturowy "wiatr". Język fiński został zredukowany do roli języka warstw niższych.

Finlandia - kraina jezior

Mówi się nawet, że gdyby nie to, że Szwecja utraciła Finlandię w roku 1809, to przez następne sto lat język fiński mógłby wręcz zaniknąć.

Pomnik dla cara

Na początku XIX wieku, po serii nieudanych dla Szwecji wojen, Finlandię zajęła Rosja, zostawiając jej zresztą dużą dozę autonomii. Na centralnym placu Helsinek nadal stoi pomnik cara Aleksandra II i nikomu nie przyszłoby do głowy, aby usuwać ten symbol, bądź co bądź, okupacji.

Ale także pod panowaniem rosyjskim językiem oficjalnym w urzędach i sądach pozostał szwedzki, a Szwedzi, czy też mówiący po szwedzku Finowie, nadal dominowali w polityce, kulturze, gospodarce i armii. Miasto mówiło po szwedzku, dwór mówił po szwedzku, pastor w wiosce mówił z reguły lepiej po szwedzku niż po fińsku. Po fińsku mówili tylko chłopi, chociaż nie wszyscy, bo wzdłuż całego wybrzeża rozciągał się pas mówiących po szwedzku wiosek, których mieszkańcy parali się rolnictwem i rybactwem.

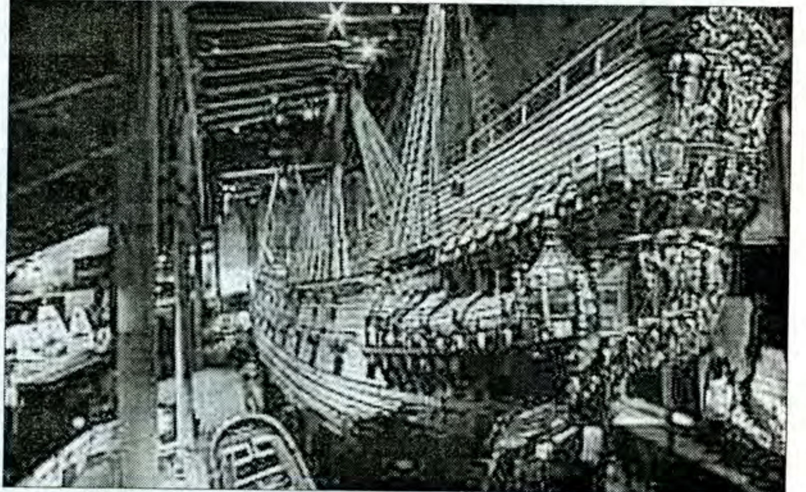
I nikt nie widział w tym problemu. Po prostu nie narodziła się wtedy jeszcze w Europie idea państwa narodowego. A utrata Finlandii na rzecz Rosji w 1809 roku była autentyczną tragedią dla wszystkich mieszkańców tego kraju, niezależnie od tego jakim językiem się posługiwali.

Gdzieś w 60. czy 70. latach XIX wieku pojawia się idea narodu fińskiego opartego na wspólnocie języka. Powstaje ruch wymierzony nie tyle przeciwko rosyjskiej okupacji, co przeciwko szwedzkiej dominacji językowej i kulturowej. Żeby było śmieszniej, pierwsi orędownicy tej idei należeli w znacznej części do mniejszości szwedzkiej i często nie mówili zbyt dobrze po fińsku.

Nielubiany "telefon"

Finlandia uzyskuje niepodległość w 1918 roku i natychmiast następuje oficjalne "sprzątanie" języka z naleciałości szwedzkich. Dochodzi nawet do tego, że usuwa się z języka nawet międzynarodowe słowa, które do fińszczyzny przywędrowały przez język szwedzki. Na przykład telefon zostaje oficjalnie przechrzczony na "puhelin", czyli dosłownie "mównica".

Ale szwedzkojęzyczni mieszkańcy Finlandii zachowują bardzo silną pozycję. Nie ma mowy o odbieraniu im majątków czy przedsiębiorstw. Język szwedzki pozostaje drugim oficjalnym językiem kraju (do dziś zresztą) i jest nauczany jako język obowiązkowy w szkołach w całej Finlandii (do pewnego stopnia do dziś).

Sztokholm - Okręt Vasa

Sztokholm - Stare Miasto

Fińscy Szwedzi zachowują silną pozycję także w polityce. Jednym z prezydentów okresu międzywojennego jest taki fiński Szwed. Bohaterem walki o niepodległość w czasie II wojny światowej jest "Finoszwed", marszałek Mannerheim (ów Mannerheim, jeszcze jako młody oficer armii carskiej, przebywał przez jakiś czas w polskiej Kongresówce i miał żywe kontakty z polską arystokracją, a szczególnie z jej damską częścią).

Ale gdy w rozmowie z moją fińską znajomą powiedziałem, że przecież ci szwedzkojęzyczni mieszkańcy Finlandii zrobili wiele dobrego dla kraju, ona odrzekła: *"No tak, ale to oni mieli pieniądze, żeby się kształcić i w ten sposób tworzyć elitę kraju..."*

Ta animozja Finów do swojej szwedzkiej mniejszości istnieje szczególnie w stolicy, bo tam do dziś mieszkają owe szwedzkojęzyczne, bogate rodziny, chociaż generalnie procent Szwedów w Helsinkach nie jest dziś wysoki. Na zachodnim wybrzeżu, gdzie mieszkają największe zwarte skupiska owych "Finoszwedów", animozja jest dużo mniejsza, gdyż i Finowie i Szwedzi zawsze byli tam równie biednymi rolnikami i rybakami.

Mają się dobrze

Dziś "Finoszwedzi" mają się bardzo dobrze. Wszyscy jak jeden mąż głosują na Szwedzką Partię Liberalną, która otrzymuje tyle samo procent głosów, ile liczy mniejszość — siedem — i z reguły wchodzi do koalicji rządowych. Szwedzi mają swoje szkoły i wyższe uczelnie, liczne gazety, czasopisma, radio i telewizję, kluby sportowe. Na wszystkich produktach sprzedawanych w Finlandii napisy są po fińsku i po szwedzku. Tablice przy drogach z nazwami miejscowości są dwujęzyczne, jeśli mieszka w niej pewien minimalny procent Szwedów. Jeśli Szwedzi są w mniejszości, to wyżej na tablicy jest nazwa fińska, a niżej szwedzka, a jeśli są w większości, to odwrotnie.

Fińscy Szwedzi trzymają się razem i są bardzo dumni ze swojej przynależności. Z tego środowiska wywodzi się wielu znanych szwedzkich pisarzy (np. niedawno zmarła twórczyni "Muminków" Tove Jansson).

"Osobiście się nie zmniejszam"

Od szeregu lat trwa wśród fińskich Szwedów dyskusja na temat zmniejszania się liczebności tej mniejszości w wyniku procesów asymilacyjnych. Karierę zrobiło powiedzenie jednego ze szwedzkich polityków: *"Osobiście nie zmniejszam się"*.

Nie jest także tak, że "Finoszwedzi", broniąc swej odrębności w Finlandii, do końca identyfikują się ze szwedzką Macierzą. Z pewnym zdziwieniem dowiedziałem się, że kiedy jest mecz hokejowy Finlandia-Szwecja, to kibicują Finlandii.

Praktycznie wszyscy politycy fińscy mówią płynnie po szwedzku, podobnie jak spora część pozostałych Finów.

Finowie robią użytek ze swojego szwedzkiego odwiedzając Szwecję, ale u siebie w Finlandii robią to niechętnie, często jakby nagle zapominają, że mówią po szwedzku.

Szwecja-Finlandia, Polska-Litwa...

Uważny czytelnik zauważył zapewne zaskakującą równoległość wątków historii szwedzko-fińskiej i polsko-litewskiej (poniekąd też polsko-białoruskiej i polsko-ukraińskiej).

Odrodzenie narodowe i językowe Finów i Litwinów przebiegało praktycznie rzecz biorąc równolegle, zaczynając się w drugiej połowie XIX stulecia.

Mniejszość polska na Litwie stanowi dziś około 7 proc. społeczeństwa, a więc dokładnie tyle samo co odsetek Szwedów w Finlandii. Również dziś fińskie fobie i kompleks młodszego brata w stosunku do Szwedów bardzo przypominają podobne kompleksy Litwinów.

Tadeusz RAWA
Sztokholm

Sztokholm - Ratusz Miejski

MOHYLEW

Towarzystwo lekarskie

Już kilka lat Polskie Towarzystwo Lekarskie przy Domu Polskim w Mohylewie współpracuje z redakcją czasopisma „Kardiologia Polska". Przede wszystkim związki te są bardzo pożyteczne z naukowego punktu widzenia. Z przyczyn obiektywnych nie mamy możliwości zapoznania się z najnowszymi osiągnięciami medycyny, w związku z tym „Kardiologia Polska" bardzo pomaga członkom naszego Stowarzyszenia. Za to dziękujemy redaktorowi naczelnemu profesorowi Leszkowi Ceremużyńskiemu.

W tym roku, jak i w latach ubiegłych, regularnie otrzymujemy to cenne wydanie. Poza tym nasi lekarze na zaproszenie redakcji „Kardiologia Polska" wzięli udział w Międzynarodowym Kongresie Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, który odbył się w dniach 26-30 września br. w Warszawie.

Delegaci - Aleksander Bułaj i Helena Traciuk

Atmosfera zjazdu sprzyjała zdobywaniu nowej wiedzy i przyjemnym kontaktom z kolegami. Za to wszystko dziękujemy organizatorom zjazdu, a również osobiście naszym opiekunom Tomaszowi Jaxa-Chamcowi z małżonką i profesorowi Leszkowi Ceremużyńskiemu z małżonką.

Niestety, lekarze z Mohylewa niezbyt często mają możliwości wyjazdu do Polski, dlatego cieszymy się z każdej takiej okazji.

Mamy nadzieję, że nasze kontakty dalej będą się umacniać.

dr Aleksander BUŁAJ wiceprezes Polskiego Towarzystwa Lekarskiego przy Domu Polskim w Mohylewie

ANGINA

Choroba, której nie wolno zbagatelizować, gdyż może doprowadzić do groźnych powikłań

Okres jesienno-zimowy to czas wzrostu schorzeń górnych dróg oddechowych. Częściej wówczas skarżymy się na ból gardła, katar, przeziębienie. Przeważnie mamy do czynienia z niegroźnymi infekcjami, które po kilku dniach kończą się wyzdrowieniem i na ogół nie wymagają porady lekarskiej.

Termin angina został wprowadzony do słownictwa medycznego przez Hipokratesa w celu nazwania choroby powodującej ból gardła. Obecnie określamy tak grupę schorzeń o różnej etiologii (bakteryjnej, rzadziej wirusowej) obejmującej pierścień tkanki chłonnej w gardle. Jednak potocznie angina jest kojarzona z bakteryjnym zapaleniem migdałków podniebiennych gardła.

Angina jest ostrą, ogólnoustrojową chorobą zakaźną, której przyczyną są głównie paciorkowce, rzadziej gronkowce lub dwoinki zapalenia płuc. Bakterie te znajdują się w jamie ustnej, nosie, gardle. Ich chorobotwórcze działanie równoważy ustrój obronny. W niesprzyjających warunkach równowaga ta zostaje naruszona i dochodzi do zachorowania. Dzieje się tak w przypadku np. przemęczenia fizycznego i psychicznego, osłabienia organizmu przez inne choroby, złego odżywiania, przemarznięcia, przemoczenia nóg.

Jak objawia się angina?

Choroba zaczyna się zwykle nagle. Chory ma:

- silny ból gardła powodujący trudności w połykaniu i promieniujący do uszu,
- gorączkę powyżej 38°C z towarzyszącymi dreszczami,
- powiększone i bolesne przy ucisku węzły chłonne szyi i podżuchwowe,
- złe samopoczucie, jest ogólnie rozbity, boli go głowa.

Lekarz podczas badania stwierdza początkowo obrzęk, przekrwienie i rozpulchnienie migdałków, zaczerwienienie łuków podniebiennych i otaczających je błon śluzowych. Następnie w kryptach migdałków mogą tworzyć się białawe naloty — mówimy wówczas o anginie zatokowej, mogą też powstać punkcikowate, żółtawe, prześwitujące przez błonę śluzową zmiany — ta postać anginy jest określana jako grudkowa.

Oddychanie jest na ogół utrudnione, czasami pojawia się nieprzyjemny zapach z ust.

Jak dochodzi do zakażenia?

Anginę przenosi się drogą kropelkową, najczęściej przez kontakt z osobą chorą. Przeważnie zarażamy się w pracy, w szkole, w środkach komunikacji miejskiej, gdzie w dusznych, niewietrzonych pomieszczeniach przebywa wiele osób, wśród nich osoba chora.

Nie docenia się na ogół zakażeń przez dotyk. Chwytamy tę samą co chory słuchawkę telefonu, uderzamy w klawisze komputera, podajemy rękę, a potem palcami, na których są tysiące bakterii, dotykamy własnego nosa i ust.

Jak pomóc choremu?

Jedynym skutecznym leczeniem jest antybiotykoterapia. Jednak decyzję o zastosowaniu antybiotyku podejmuje lekarz, po badaniu chorego i ustaleniu rozpoznania. Nigdy nie należy podejmować takiej decyzji samodzielnie. Niezależnie od przyjmowania antybiotyku, nieodzowne jest kilkudniowe leżenie w łóżku. Może to zapobiec późniejszym powikłaniom.

Wysoka gorączka bardzo obciąża układ krążenia, serce bije szybciej, może podnieść się ciśnienie krwi, co jest niebezpieczne dla osób z chorobami krążenia. Dlatego w czasie gorączki należy przyjmować takie leki, jak aspiryna i paracetamol.

Nie należy zapominać, że wraz z wysoką temperaturą tracimy spore ilości wody. Wskazane jest więc podawanie dużej ilości ciepłych płynów, może to być np. herbata z cytryną, malinami i miodem.

Ulgę choremu przynosi płukanie gardła środkami o działaniu przeciwzapalnym, np. naparem z szałwii lub rumianku. Przyspiesza to resorpcję zapalnie zmienionych tkanek migdałków. Dolegliwości bólowe gardła łagodzą tabletki do ssania, takie jak: Septolete, Neo-angin czy Chlorchinaldin. Gdy węzły chłonne szyi są powiększone i bolesne, wówczas pomagają ciepłe okłady na gardło.

Dieta chorego powinna być w miarę możliwości półpłynna, aby jak najmniej drażnić gardło. Lepiej unikać potraw zbyt gorących i pikantnych. Należy natomiast spożywać pokarmy zawierające duże ilości witamin, takie jak warzywa i owoce. Osoby palące powinny wstrzymać się w tym okresie od palenia.

Angina trwa kilka dni, mimo że jej przebieg jest nieraz gwałtowny. Wcześnie rozpoznana i prawidłowo leczona kończy się pełnym wyzdrowieniem.

lek. med. Paweł WALASKI

KONDYCJA

Otyłość

Duża waga nie musi się równać otyłości, czyli zwiększonej zawartości tkanki tłuszczowej w organizmie.

W ocenie nadwagi i otyłości posiłkujemy się prostym, orientacyjnym wskaźnikiem zwanym BMI (Body Mass Index, czyli wskaźnik masy ciała). Wylicza się go dzieląc wagę (w kilogramach) przez wzrost (w metrach) podniesiony do kwadratu. Jeśli wskaźnik ten przekracza 25 to mówimy o nadwadze, jeśli przekracza 30, to mówimy o otyłości. BMI jest tylko orientacyjnym wskaźnikiem, choć bardzo często wystarcza, przynajmniej przy wykluczeniu otyłości.

Bardziej specjalistyczne badania obejmują między innymi pomiar grubości fałdów tłuszczowych, pozwalający na określenie (również przybliżone) zawartości tkanki tłuszczowej w organizmie.

MEDYCYNA

Cyrulicy i medycy

Podróż przez historie polskiej medycyny

ciąg dalszy z nr. 45

POLIKARP GIRSZTOWT
Autooperacja

Wprowadzenie w 1846 roku znieczulenia ogólnego i antyseptyki w 1867r. spowodowało szybki rozwój chirurgii. W ciągu kilkudziesięciu lat dokonano więcej niż przez całe wieki. Medycyna rozwijała się także w Królestwie Polskim. W połowie XIX wieku w Warszawie praktykowali znakomici lekarze: Polikarp Girsztowt, Aleksander Le Brun i Julian Kosiński.

Polikarp Girsztowt (1827-1877) był spośród nich najciekawszą postacią. Studiował w Petersburgu, gdzie skończył z odznaczeniem Akademię Medyko-Chirurgiczną, w czasie wojny krymskiej pracował w Odessie, potem w Bułgarii i oblężonym Sewastopolu. W 1857 roku zaproponowano mu katedrę chirurgii w Charkowie lub Warszawie. Girsztowt w 1858 roku wybrał Warszawę. O jego pierwszym wykładzie dziesięć lat później „Tygodnik Ilustrowany" napisał: *„Publiczność tutejsza, ciekawa ponoć nowego profesora, licznym zebraniem zaszczyciła pierwszą jego lekcyję. Jasność wykładu, gruntowność rozumowania, łatwość i jędrność wysławiania, dokładna znajomość mowy rodzimej, pomimo śpiewności właściwej Żmudzinom, od razu powszechne mu zyskały uznanie".*

Polikarp Girsztowt

Girsztowt był niezmiernie popularny. Przeprowadzał śmiałe operacje, troszczył się o chorych, publikował artykuły naukowe. O jego badaniach doświadczalnych na zwierzętach plotkowała cała Warszawa. Miał tylu zwolenników, ilu wrogów. Studenci go uwielbiali, zresztą wielu z nich ufundował stypendia. Zaraz po wybuchu powstania styczniowego Girsztowt stanął na czele Komisji Lekarskiej przy Wydziale Wojny Rządu Narodowego. Komisja ta zaczęła wysyłać lekarzy do szpitali, gdzie leżeli ranni powstańcy. Ich działalność historycy medycyny nazwali chirurgią wędrowną. Wyznaczony do wyjazdu lekarz dostawał nominację Rządu Narodowego, torbę z narzędziami chirurgicznymi i materiałami opatrunkowymi oraz 50 rubli na koszty podróży. Ponieważ prawdziwy cel wyjazdu musiał pozostać w tajemnicy, lekarze wyjeżdżali pod pozorem spraw osobistych. W lazaretach, wiejskich chatach, na plebaniach oraz w dworkach szlacheckich operowali rannych i po kilku dniach jechali do następnej miejscowości lub oddziału partyzanckiego, a rannych zostawiali pod opieką miejscowych felczerów, księży, włościan. Girsztowt nie tylko sam jeździł, ale też zajmował się zaopatrywaniem szpitali powstańczych w leki i materiały opatrunkowe, a w marcu 1863 roku opracował instrukcję dla lekarzy wojewódzkich i powiatowych. Instrukcja wydana w 500 egzemplarzach miała olbrzymie znaczenie dla powstańczej służby zdrowia.

Komisja Lekarska działała do końca powstania. Władzom carskim nie udało się jej nigdy wykryć. W czasie powstania Girsztowt był także konsultantem rosyjskich szpitali wojskowych w Warszawie, gdzie opiekował się umieszczanymi tam powstańcami i przekazywał informacje ich rodzinom. Po upadku powstania władze carskie zwolniły Girsztowta z stanowiska w Szpitalu Ujazdowskim w Warszawie, bo podejrzewały go o sprzyjanie powstańcom.

Girsztowt zajął się działalnością naukową, wydawniczą i pedagogiczną, nie rezygnował z przeprowadzania operacji. W 1869r. objął II Klinikę Chirurgiczną w Szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie. Jednocześnie prowadził własną drukarnię, w której drukował „Gazetę Lekarską" oraz wydał 38 tomów "Biblioteki Umiejętności Lekarskich". Były to prace medyczne oryginalne i tłumaczone. W listopadzie 1877r. doszło do tragicznego wypadku. Girsztowt zwolnił z pracy zecera Stoczyńskiego. Po kilku godzinach wściekły pracownik wrócił do drukarni, doszło do awantury. Soczyński wyciągnął nóż i wbił go Girsztowtowi w pachwinę. Girsztowt sam ucisnął sobie tętnicę biodrową — próbował w ten sposób zatamować krwotok. Zdążył też posłać po mieszkającego niedaleko prof. Juliana Kosińskiego. Rannego operowano w jego mieszkaniu. Chirurdzy nie mogli opanować krwawienia. W końcu podwiązali mu tętnicę udową w okolicy pachwiny. Girsztowt podczas zabiegu był przytomny i swoimi uwagami wspierał operujących go lekarzy. Wydawało się, że zabieg się udał, ale po kilku dniach doszło do zgorzeli operowanej kończyny i przy objawach posocznicy Girsztowt zmarł. Przez cały czas przy jego łóżku czuwali studenci, lekarze i przyjaciele. W Warszawie pojawiły się plotki, czy operacja została dobrze przeprowadzona. Prof. Kosiński i inni chirurdzy, broniąc się przed niesłusznymi oskarżeniami, poprosili Billrotha, by wydał orzeczenie o śmierci Girsztowta. Ten napisał, że w czasie operacji nie popełniono żadnego błędu i była ona przeprowadzona prawidłowo.

Na Powązki na pogrzeb Girsztowta przyszło kilkadziesiąt tysięcy osób. Jego serce złożono w ołowianej puszce i umieszczono w katakumbach kościoła św. Krzyża. Ze składek społeczeństwa zebrano szybko 5 tys. rubli, z czego 235 wydano na pomnik w kościele św. Krzyża (do dziś w kościele jest tablica, którą po zniszczeniu pomnika wmurowano w nawie kościoła), a odsetki z pozostałej sumy przeznaczono na stypendium dla studenta piątego roku, który szczególnie interesował się chirurgią.

cdn.

Dariusz KORTO

Żydzi na Wschodzie

Dnia 17 września 1939 r. wojska sowieckie wkroczyły na ziemie wschodnie Rzeczypospolitej. Sami Żydzi, dostrzegając z perspektywy czasu swą naiwną głupotę, piszą że pierwsze dni pobytu bolszewików były bardzo przyjemne

Wkraczająca Armia Czerwona przyjmowana była przez Żydów z radością. W każdej niemal miejscowości zajmowanej przez wojska sowieckie znalazły się grupy Żydów, czasem liczebnie spore, publicznie dające temu wyraz. Przeważnie była to młodzież i biedota, ale ponieważ i jednych i drugich było wśród Żydów co niemiara — nędza i wielodzietność z reguły idą w parze — to i entuzjastów nowej władzy pokazało się wielu, wystarczająco wielu w każdym razie, by pozostawić trwałe wspomnienie w pamięci nie tylko Polaków i Ukraińców, których relacje można by podejrzewać o brak obiektywizmu. Sami Żydzi — dostrzegając zresztą z perspektywy czasu swą naiwną głupotę — piszą, że w pierwszym okresie okupacji ich stosunki z przybyszami ze wschodu układały się jak najlepiej; pierwsze dni pobytu bolszewików były bardzo przyjemne. Ludzie ruszyli na ulice, oglądali tanki, dzieci chodziły za żołnierzami. *"Żydzi z radością witali wojska radzieckie, młodzież spędzała wieczory i dnie wśród żołnierzy"*. *"Żydzi przyjęli wchodzących Rosjan entuzjastycznie. Ci też mieli do nich zaufanie"*. Trzy niezależnie złożone relacje z różnych miejscowości, a obraz właściwie ten sam. I można by go powielić dowolną ilość razy, nikt bowiem nie kwestionuje jego prawdziwości.

Po radosnym powitania nastąpił okres owocnej współpracy. I znowu, aby ominąć zarzuty o subiektywną niechęć świadków, powołamy się jedynie na wspomnienia Żydów, którzy przeżyli wojnę na tamtych terenach. Relacja z Grodna: *"Gdy bolszewicy wkroczyli na tereny polskie, odnieśli się z dużą nieufnością do ludności polskiej, zaś z pełnym zaufaniem do Żydów... wszelkie urzędy obsadzili przeważnie Żydami i im też powierzali kierownicze funkcje"*. Albo ze Lwowa: *"Muszę zaznaczyć, że Żydzi zajęli od pierwszej chwili większość stanowisk w urzędach sowieckich"*. Nie inaczej miały się sprawy na przykład w Żółkwi: *"Rosjanie opierają się głównie na elemencie żydowskim przy obsadzaniu stanowisk, segregując naturalnie burżujów od proletariatu"*. I choć zastrzeżenie wspomniane w ostatnim świadectwie — że mianowicie pewne warstwy społeczne wśród Żydów ani do współpracy z bolszewikami się nie kwapiły, ani też nie były przez okupantów dobrze widziane — należy mieć w pamięci, jak również trzeba wiedzieć o nieufności i prześladowaniach, jakim poddano Żydów — uciekinierów z Polski środkowej, niemniej obserwacja pewnego prawnika ze Lwowa wydaje się dobrze ilustrować sytuację z tamtych czasów: gdy odbywał się jakiś wiec, manifestacja czy inna radosna impreza, efekt włokowy był jeden — Żydzi.

W tym okresie miały również miejsce ze strony Żydów akty zemsty, często symbolicznie wyrażanej w formie drwiny z Polaków poprzez złośliwe powiedzonka parodiujące przedwojenne slogany: chcieliście Polskę bez Żydów, macie Żydów bez Polski. Oczywiście, były i porachunki osobiste, denuncjacje do władz sowieckich i brutalne czy choćby tylko prowokacyjne zachowania młokosów zatrudnionych w milicji. Lekarz, Żyd z miasteczka Wielkie Oczy, wspomina młodzież żydowską, która założywszy, jak powiada, "komsomoł", objeżdżała później cały powiat, strącając kapliczki przydrożne i rozbijając je. Nieproporcjonalnie dużo Żydów zatrudnionych było w aparacie propagandy, więc jako mówcy na zgromadzeniach przedwyborczych, wiecach i akademiach rocznicowych występowali w roli entuzjastów nowego reżymu. *"Miejscowa ludność aryjska* — zauważył cytowany poprzednio mieszkaniec Żółkwi — *patrzyła na to złym okiem i spotykano się często z groźbą popamiętania nam tego w późniejszym czasie"*. I rzeczywiście, antysemityzm narastał gwałtownie podczas okupacji bolszewickiej, o czym przekonano się już wkrótce, bo w pierwszych dniach wojny sowieckohitlerowskiej latem 1941r.

W jaki sposób zrozumieć i wytłumaczyć kolaborację Żydów z władzami sowieckimi? Czy można dokładniej określić środowiska żydowskie, które zdecydowały się pójść na współpracę, jaka była ich liczebność i znaczenie w społeczności żydowskiej i jaki był los tych, którzy współpracować nie chcieli?

Przede wszystkim zwróćmy uwagę, że dla Żydów w Europie Środkowej — mówię o społeczności żydowskiej, nie o pojedynczych osobach — nigdy nie istniał problem "kolaboracji" z obcą władzą państwową lub też, co na jedno wychodzi, zawsze stał ten problem przed nimi. Nie mając własnego państwa, nie mieli problemu wyboru — pomimo nieustannych wojen i zmieniających się granic między tym, co swoje i nie swoje, każda władza państwowa była dla nich władzą obcą i z nielicznymi wyjątkami niechętną. Z każdą władzą państwową trzeba było znaleźć jakieś modus vivendi to było podstawowe, odwieczne zadanie gminy żydowskiej. Zatem przesłanka dla Polaka intuicyjnie oczywista — że organizacja państwowości sowieckiej na ziemiach zajętych przez Armie Czerwoną we wrześniu 1939r. to bezprawie, zaś wzięcie w niej udziału w pewnych eksponowanych rolach to akt zdrady narodowej — była dla Żyda pozbawiona sensu.

Po drugie, w Polsce międzywojennej Żydzi, tak samo zresztą jak inne mniejszości narodowe, byli dyskryminowani. W rezultacie nie było zgoła wiadome, czy nadejście Armii Czerwonej koniecznie oznacza zmiany na gorsze. Bo i pod pewnymi względami wcale tak nie było: *"Życie... zmiany..., które zaczęły się tworzyć w miasteczku po wkroczeniu Rosjan — było to coś niespodziewanego. Coś, o czym tamtejsi Żydzi marzyli jak o Mesjaszu. Podnieśli ich stan, dali im coś — status, którego nie mieli nigdy przedtem w życiu"*. Zamożna właściciel-ka młyna z Gródka Jagiellońskiego bolszewików bynajmniej sympatią nie darzyła. Pisze: *"Złodziej, morderca był przez nich wyżej ceniony i miał większe szansę do życia niż my"*. Dodaje: *"Nie było prześladowań rasowych lub narodowościowych i Żyd po raz pierwszy nie był obywatelem drugiej klasy"*.

Powstała sytuacja zgoła paradoksalna. Sowieci zniszczyli w krótkim czasie instytucje gminy żydowskiej i cały olbrzymi na tym terenie dorobek kulturalny Żydów. Zamknięto szkoły religijne, zakazano nauki hebrajskiego, ruch syjonistyczny i organizacje młodzieżowe zepchnięto do podziemia.

Zlikwidowano działalność partii politycznych, aresztowano całą elitę społeczności żydowskiej — pozwalając w zamian na publikację gazety codziennej i rozwój szkolnictwa w języku jidysz. Czym więc tłumaczyć "dobre" nastawienie Żydów do nowych władz? Oto słowa jeszcze jednego świadka wydarzeń tamtych dni. *"Odnośnie do ludności miejscowej żydowskiej, władze sowieckie stosowały te same kryteria co i w stosunku do pozostałej ludności, a mianowicie stosowali jedynie kryteria klasowe. Za wroga uważali każdego, kto dobił się przedtem przyzwoitej egzystencji... Żydów poddano zabiegowi sowietyzacji tak samo jak wszystkich innych"*.

I właśnie owo "jak wszystkich innych" było dla nich najważniejsze w pierwszym okresie okupacji. Inaczej mówiąc, Żydom — w ich subiektywnym odczuciu — poprawiło się pod okupacją sowiecką przez to, że nie byli traktowani gorzej niż inne narodowości. Bolszewicy zadali dewastatorskie ciosy społeczności żydowskiej, zniszczyli ją jak nikt przedtem, z wyjątkiem chyba tylko Hitlera. Ale w zastosowanej polityce rozbijania solidarności i utonomii społeczno-kulturalnej środowisk ludzkich, które znalazły się w zasięgu ich władzy, odwrócili niejako klasyczny wzór dyskryminacji znany Żydom z długiej historii prześladowań w Europie. Podczas gdy w klasycznym wzorze tolerowano getto, a antysemizm objawiał się przede wszystkim na styku społeczności żydowskiej i rządzącej w państwie większości etnicznej — bo niebezpiecznym był Żyd zainteresowany awansem społecznym, pragnący uobywatelnienia i uczestnictwa w życiu społeczeństwa poza obrębem własnej gminy — to w Sowietach na odwrót. Właśnie ta insulacja, samodzielenie się społeczności żydowskiej, była nie do przyjęcia dla komunizmu. Żydzi mogli zostać obywatelami sowieckimi, ale nie wolno im było zachować odrębności kulturalnej.

Były to zatem jakby dwie odpowiedzi na odwieczny dylemat jak być Żydem i i obywatelem jakiegoś państwa równocześnie? W klasycznym modelu dyskryminacji nie dopuszczano do faktycznego uobywatelnienia Żydów, w modelu sowieckim pozbawiono Żydów ich żydostwa. Jednakże w praktyce oznaczało to otwarcie dostępu do posad, uczelni, szkół, zawodów, które przedtem były dla Żydów nieosiągalne. Wkrótce się okazało, że jest w to równanie w dół ale, szczególnie w pierwszym okresie, ludzie odzyskali poczucie godności. I było to dla nich przeżycie oszałamiające i niezapomniane.

Przeżycia duchowe jednakże nic są władne na dłuższą metę przesłonić realiów życia codziennego. Żydzi w krótkim czasie znaleźli się w niezmiernie trudnej sytuacji materialnej. Przed wojną zajmowali się przede wszystkim drobnym handlem i rzemiosłem, z trudem zarabiając na nędzną egzystencję. Upaństwowienie gospodarki pod zarządem sowieckim, które po pewnym czasie objęło i drobne przedsiębiorstwa, sproletaryzowało masy ludności.

Dodatkowym obciążeniem była olbrzymia liczba — sięgająca być może jednej trzeciej całej populacji — Żydów uciekinierów spod okupacji niemieckiej. Bo, nie zapominajmy, radość z powodu przyjścia Rosjan miała w przypadku Żydów jeszcze jedno uzasadnienie — gdzie weszli bolszewicy, nie było chwilowo Niemców. I rzeczywiście, masy Żydów uciekały na wschód w potwornych warunkach i po przejściach, których przypomnienie przejmowało zgrozą. Przecież już jesienią 1939 r.. Niemcy dokonywali zbiorowych mordów cywilnej ludności żydowskiej. Pędzono tłumy Żydów do sowieckiej zony, do której jednakże w pewnej chwili zamknięto granicę. Na pasie ziemi niczyjej, między sowieckimi i niemieckimi posterunkami, koczowały tysiące ludzi. Działy się sceny dantejskie. *"Znów 10 dni spędziliśmy w pasie neutralnym. Przyglądaliśmy się najstraszniejszemu maltretowaniu ludzi. Widzieliśmy jak zjawiła się grupa artystów żydowskich z Tutkowem i Idą Kamińską na czele... Niemcy rozebrali Idę Kamińską do naga. Odebrano jej drogocenny, karakułowy płaszcz i całą bieliznę, wszystkie suknie, a potem, kiedy stała zupełnie rozebrana, pewien młody oficer niemiecki kazał jej zagrać jakąś rolę"*. W pamięci zaś żydowskiego dziecka pozostał taki obraz: *"Wreszcie granicę otworzono i tłum runął naprzód tratując się wzajemnie. Rodzice gubili dzieci, w ciemności jeden drugiego nie mógł odnaleźć. Matka sznurem przywiązała do siebie mnie, Heńka i młodszą siostrę, a starszą trzymała za ręce. Nie widzieliśmy się wzajemnie, po ciemku tylko nawoływaliśmy się. To samo czynili i inni i powstał taki krzyk, iż myślano, że świat się kończy"*.

Kilkaset tysięcy ludzi uciekło w ten sposób pod okupację sowiecką, gdzie nikt oprócz rodzin i znajomych nie chciał i nie mógł im pomóc. Sowieci odnosili się do nich nieufnie. I rzeczywiście, kiedy tylko pojawiła się możliwość powrotu w strony rodzinne — a więc pod okupację hitlerowską — tłumy Żydów wystawały całymi dniami w kolejkach, aby się dostać przed komisję sowiecko-niemiecką zawiadującą wymianą ludności... *W czasie rejestracji, stojąc po kilka godzin w ogonku, dostałem wreszcie kartkę na wyjazd, co uważane było wówczas za szczęście.*

Pewien oficer niemiecki zwrócił się do tłumu Żydów i zapytał: *"Żydzi, dokąd jedziecie, przecież my was zabijemy"*.

Jeżeli Żyd ucieka z kraju, gdzie jest wolność, równość i szczęście, pod nóż gestapowców, to chyba nie muszę dodawać, że w tym raju było mu stokroć gorzej niż u otwartego wroga — Niemca. Wszelkie wyjaśnienia są zbyteczne, przypuszczam. Chciałbym przytoczyć maleńki fakcik. Kiedy do Lwowa, Włodzimierza i Brześcia przybyły komisje niemieckie dla umożliwienia wyjazdu za Bug, właśnie masy tych "dobrowolców" Żydów wiwatowały setkami i tysiącami na cześć Niemiec i Hitlera. Proszę sobie wyobrazić tłumy Żydów krzyczących: *"Niech żyje Hitler"*. Niewielu pojechało do Generalnej Guberni, Niemcy nie wpuszczali Żydów z powrotem. Za to na podstawie list rejestracyjnych sporządzonych na ten wyjazd NKWD zorganizowało wywózkę na wschód.

Jan Tomasz GROSS

Fragment wstępu do książki "W czterdziestym nas, matko, na Sybir zesłali...Polska a Rosja 1939-1942", Londyn, 1983 (pominięto sygnatury zespołów dokumentów i relacji zgromadzonych w muzeum Yad Vashem)

KSIĄŻKI O HISTORII

Stare tezy w nowym wydaniu

Niedawno ukazał się 6. tom (księgi 1) Encyklopedii Historii Białorusi. Wydanie to, od trzeciego tomu zaczynając, stopniowo nabierało charakteru coraz bardziej nawiązującego do wzorów historiografii sowieckiej. Łatwo się o tym przekonać przeglądając kolejne tomy, z okładek których zniknęła raptem umieszczona tam pierwotnie Pogoń. Wspomniany szósty tom nie stał się wyjątkiem. W haśle opisującym przyłączenie Zachodniej Białorusi do Związku Sowieckiego na str. 572 czytamy, że pewne kręgi społeczeństwa polskiego i przede wszystkim część historyków polskich zgłaszają roszczenia terytorialne i marzą o odnowieniu Polski w granicach, które istniały do września 1939 r. Autorzy tego hasła, pani Alena Horbacz i pan Uładzimir Kichniuk, nie precyzują o jakie tu „kręgi" chodzi, wiadomo tylko, że o „szowinistyczne". Za to nie tają nazwisk „części historyków", do której to części zaliczają Czesława Grzelaka, Albina Głowackiego, Jerzego Łojka, Tomasza Strzembosza, Krzysztofa Jasiewicza. Co do pierwszego zarzutu — powiem tylko jedno, trzeba mieć dzisiejszych Polaków za absolutnych głąbów, żeeby posądzać ich o chęć odbudowy Polski w jej międzywojennych granicach. Co do wymienionych historyków, to w publikacjach żadnego z nich nie ma nawet aluzji względem roszczeń terytorialnych.

Burzą się też autorzy artykułu przeciwko określeniom „agresja sowiecka", „cios w plecy". Więc może była to bratnia pomoc, marsz wyzwoleńczy Armii Czerwonej? Hołdowanie sowieckim tezom można jeszcze zrozumieć w warunkach totalitarnego terroru, absolutnej cenzury, braku informacji i źródeł historycznych.

Lecz jak wynika z tekstu i literatury przedmiotu podanej w przypisach, autorzy wiedzą o Pakcie o nieagresji pomiędzy ZSRS a Polską 1932 r., o zbrodniczej sowiecko-hitlerowskiej zmowie, o masowych mordach i deportacjach ludności „wyzwolonych terenów". Jakich racji zatem bronią?

I jeszcze jedno. Omawiane hasło zawiera treść zastanawiającą. Żeby uniknąć nieścisłości przekazu zacytuję ten fragment dosłownie; *„Białorusini także mają podstawy do niezadowolenia z tego, że w rezultacie międzynarodowych perypetii wojenno-politycznych część odwiecznych etnicznych terytoriów białoruskich znalazła się w granicach sąsiednich państw"*. Czy tu chodzi o Polskę tylko, czy też o inne państwa ościenne? Użyto przecież liczby mnogiej. Podstawy do niezadowolenia można sobie mieć, ale po co o tym pisać w encyklopedii? Co innego znaczy hasło rzucone na wiecu czy zebraniu, a co innego umieszczone w fundamentalnym wydaniu. Będą z niego czerpali informacje również w Polsce. Dopiero sobie wywnioskują o stanie umysłów na Białorusi w roku 2001.

W niedawnym powyborczym expose premier Leszek Miller powiedział m. in.: *"Nie sposób nie żywić uczucia niedosytu, gdy spogląda się na stan stosunków Polski z Białorusią. Będziemy szukać dróg i sposobów dialogu i — na ile to możliwe — zbliżenia stanowisk."* Żeby się zbliżać, trzeba nawzajem szanować i rozumieć jeden drugiego. Rola w tym historyków jest olbrzymia.

Jerzy WASZKIEWICZ

HERBARZ

Herby rycerstwa polskiego

Korzbok

Corczbog... De genere Theutonico ortum habens.

Korzbok... z plemienia niemieckiego początek swój bierze.

Jan Długosz, Insignia, 22

Opisanie herbu

Trzy karpie złote powinny być, jeden nad drugim pływające w polu białym. Na hełmie pięć piór strusich.

Kasper Niesiecki, Herbarz, V, 257

Herbowni

Korzbok, Łącki, Montigajło, Niesiołowski, Rybieński, Stryjkowski, Supplika, Tuchołka, Zajdlicz [Zajdlic], Zawadzki

Kasper Niesiecki, Herbarz, V, 259

CIEKAWOSTKI

W stanie Ohio (USA) znaleziono skamieniałe szczątki największego w świecie karalucha. Owad, który żył przed 55 mln lat do czasu pojawienia się na Ziemi dinozaurów, został wykryty w kopalni węgla.

Naukowcy mówią o tym odkryciu jako o nadzwyczaj ważnym etapie badań nad zmianami klimatu na planecie, jak również o jego wpływie na istoty żywe.

Odkrycie to jest unikalne dla archeologów amerykańskich. Karaluchy nie mają szkieletu, który może się zachować przez wiele milionów lat, w odróżnieniu od miękkich błon.

Skamieniałe szczątki dawnego karalucha zachowały się w takim stanie, że w dzisiejszych czasach można szczegółowo zbadać budowę przodków współczesnego karalucha.

Jak na razie badacze nie ustalili, co stało się przyczyną, że pierwotny

wygląd tego owada zachował się 300 mln lat; tyle lat miał karaluch, który żył w epoce kamiennej ery paleozoicznej. U owada o długości 9 cm da się rozróżnić kończyny, wąsy i szczęki, częściowo zachowały się nawet skrzydła. Jego długość jest dwukrotnie większa od największego karalucha Ameryki Północnej. Niektóre z nich, żyjące w strefie zwrotnikowej, długością przekraczają swoich amerykańskich współbraci, jednak w porównaniu ze wspólnym przodkiem są nieduże.

Warmińsko-Mazurski Oddział Fundacji na Rzecz Pomocy Dzieciom z Grodzieńszczyzny DOM POLONII w Żytkiejmach, ogłasza konkurs plastyczny na najlepszą kartkę świąteczną pt. "Boże Narodzenie 2001".

Regulamin konkursu:

1. Prace plastyczne muszą być wykonane na papierze grubym (blok techniczny) w formacie A4. Kartkę A4 należy złożyć na pół aby otrzymać format A5. Praca musi być wykonana tylko i wyłącznie na stronie 1 tytułowej, tak, aby zmieścić rysunek, oraz na stronie ostatniej, gdzie mają być podane dane uczestnika konkursu: imię i nazwisko, adres zamieszkania, nazwę szkoły i nr klasy.

2. Uczestnik powinien złożyć do konkursu minimum 2 kartki świąteczne.

3. Spośród wszystkich złożonych prac wybieramy 100 najlepszych.

4. Termin składania prac najpóźniej do dnia 10.12.2001r.

5. Ogłoszenie wyników odbędzie się najpóźniej w dniu 12.12.2001r.

6. Prace przechodzą na własność DOMU POLONII.

7. Dom Polonii przyzna nagrody za:

1 miejsce - rediomagnetofon,

2 i 3 miejsce - hulajnogi "Bielenda",

od 4 do 30 miejsca - płyty CD z najpiękniejszymi kolędami,

od 31 do 100 miejsca - inne atrakcyjne upominki.

Redakcja tygodnika
Głos znad Niemna
zaprasza do udziału w programie KLUBU MŁODEGO DZIENNIKARZA osoby w wieku od 15 lat. Przewiduje się zajęcia praktyczne i wykłady z zakresu dziennikar-stwa prowadzone przez dziennikarzy redakcji.

Zebranie organizacyjne odbędzie się

3 grudnia br. w siedzibie ZPB: ul. Dzierżyńskiego 32. Osoby chętne do wzięcia udziału, muszą pisemnie umotywować swoje zainteresowania dziennikarstwem.

Zapraszamy!

Cennik

życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych

Cena (z podatkiem VAT) za 1 linijkę (28 znaków):

ogłoszenie	**mniej niż 300 zn.**	**więcej niż 300 zn.**
zwykłe	240 rub/ lin;	200 rub/ lin;
pogrubioną czcionką	360 rub/ lin;	300 rub/ lin;
w czarnej ramce	300 rub/ lin;	w czerwonej 360 rub/ lin;
matrymonialne	420 rub/ lin;	390 rub/ lin;

nekrologi na stronie 5 o rozmiarze 81x30 mm 1400 rub

Numer konta Bielinwiestbanku w Grodnie: 3015204440014, kod 705

Redakcja **Głosu znad Niemna** uprzejmie prosi autorów, którzy nadsyłają swoje materiały pod adresem redakcji, o podanie swoich danych (nazwisko, imię, imię ojca, adres zamieszkania) oraz danych paszportowych w celu naliczania honorariów.

Gratulacje!

Kochanym Rodzicom i Dziadkom **Zdzisławie i Antoniemu CYDZIKOM** ze Staniewicz z okazji 50. rocznicy ślubu moc serdecznych życzeń:dużo zdrowia, długich lat życia, wszelkiej pomyślności, radości na co dzień, pokoju oraz obfitych łask Bożych wdzięczni za trud rodzicielski, czułe serca i mądrość życiową

córki z mężami, syn z żoną oraz wnukowie

Z okazji imienin Czcigodnego Księdza Proboszcza parafii Indura **Janusza CECHOWEGO** składamy najserdeczniejsze życzenia dobrego zdrowia, długich lat życia, pogodnych dni, wytrwania w trudnej pracy duszpasterskiej, błogosławieństwa Bożego oraz opieki Matki Boskiej Ostrobramskiej

Zarząd Oddziału ZPB w Indurze oraz członkowie oddziału

Czcigodny Kapłanie Księże **Michale ŁATOWSKI**!

W dniu wspólnej radości i najszczęśliwszym w Twym życiu - DNIU TWYCH ŚWIĘCEŃ KAPŁAŃSKICH dołączamy się do licznych życzeń kierując słowa pełne Wiary, Nadziei i Miłości polecając Księdza w opiekę Tej, co świeci w Ostrej Bramie.

Jednocześnie dziękujemy Księdzu za tak miłą uroczystość - mszę prymicyjną w naszym kościele w tę pamiętną niedzielę, która była w tym Roku Pańskim 11 listopada.

pamiętające w modlitwie członkinie kółek Żywego Różańca w Bieniakoniach

Z okazji jubileuszu urodzin **Weroniki SEBASJANOWICZ** moc najserdeczniejszych życzeń, długich i pięknych lat życia, zdrowia, szczęścia i ciepła rodzinnego

życzą koleżanki i koledzy z SŻAK

KARTKI Z KALENDARZA

20.11.1925 - Zmarł **Stefan Żeromski**, wybitny powieściopisarz.

21.11.1918 - W obronie Lwowa poległ **Jerzy Bitschan**, uczeń VI klasy gimnazjum, jeden z pierwszych i najmłodszych ochotników poległych w obronie miasta, **symbol lwowskich "Orląt"**.

22.11.1918 - Polacy odbili Lwów z rąk ukraińskich.

25.11.1764 - **Koronacja S.A. Poniatowskiego** na króla Polski.

25.11.1795 - W Grodnie **abdykuje król S.A.Poniatowswki.**

Podziękowania

W imieniu harcerzy i zuchów z Porzecza oraz ich rodziców składam serdeczne podziękowania **Związkowi Polaków na Białorusi** za pomoc w zorganizowaniu wyjazdu do Nieświeża, a szczególnie wieceprezesowi **Józefowi PORZECKIEMU** za zorganizowanie ciekawego pobytu i za pomoc w prowadzeniu kursów dla harczerzy z Nieświeża oraz **Halinie WOJNICZ**, ks. **Edmundowi DOWGIŁOWICZOWI-NOWICKIEMU**, **Zygmuntowi KOLESIŃSKIEMU**, **Janowi WASZKIEWICZOWI**, pani **Inessie** i byłemu drużynowemu w latach 1934-39 dh **Stanisławowi WOJTOWICZOWI**, a także **dyrektorowi Szkoły Muzycznej w Nieświeżu**

w imieniu wszystkich - komendantka Szczepu Harcerskiego w Porzeczu phm Emma Łazarenkowa

ZADZWOŃ

Drobne ogłoszenia w **Głosie** dla mieszkańców Grodna pod całodobowym numerem telefonu **066**.

PIOSENKA NA ŻYCZENIE

Wiesz ty co

m., s. autorzy nieznani

2. Choćbyś miał z góry spaść na samo dno,
choćby ci jak po grudzie życie szło,
ty uśmiechnij się i wierz,
że zdobędziesz to, co chcesz.
Śmiech to skarb, zapamiętaj sobie to!
Zawsze w sercu noś pogodę...

3. Jeśli ktoś najgoręcej czegoś chce,
wtedy los, jak na złość, powiada "nie!".
Ty się temu w oczy śmiej,
przez ten śmiech ci będzie lżej.
Śmiech to skarb, zapamiętaj sobie to!

Uśmiechnij się

-Mamusiu, oblałam maturę, proszę, idź pierwsza i przygotuj na to ojca.

Po chwili.

-Ojciec jest już przygotowany, teraz ty się przygotuj.

☺☺☺☺

-Czy zostaniesz moją żoną? - pyta się chłopak klęcząc przed wybranką serca.

-Nie wyjdę za ciebie. Mój przyszły mąż musi umieć dobrze gotować, prać, sprzątać, robić zakupy. patrzeć we mnie jak w tęczę, wypełniać wszystkie moje życzenia...

-Rozumiem, wycofuję propozycję. Pozwól jednak, że nim wstanę z klęczek, pomodlę się za tego biedaka.

Lekarz wojskowy robi obchód w szpitalu polowym.

-I co nowego siostro?

-Właściwie nic, tylko ten symulant...

-I co znowu z nim? - Wczoraj umarł...

☺☺☺☺

Przed wejściem do nieba siedzi sobie Józek i się cieszy. Podchodzi do niego św. Piotr i pyta:

- Z czego ty się człowieku cieszysz?

Na to Józek odpowiada:

- Śmieję się, bo ja tu już godzinę siedzę, a tam na dole mnie jeszcze kroją...

Czy pamiętasz, że...

19 listopada - *Salomei, Matyldy*
20 listopada - *Rafała, Edmunda*
21 listopada - *Janusza, Gelazego I*
22 listopada - *Cecylii, Benigna*
23 listopada - *Andrzeja, Klemensa I*
24 listopada -*Flory, Protazego*
25 listopada - *Katarzyny, Marii, Erazma*

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

GŁOS znad Niemna

Wydawca: SZ "Związek Polaków na Białorusi"
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax (0152) 72-00-75
e-mail: glosznadniemna@mail.grodno.by
glosznadniemna@yahoo.com
Internet: http://glos-znad-niemna.virtualave.net
Redaktor naczelny: Andrzej DUBIKOWSKI
Redaktorzy: Tatiana ZALESKA (zastępca redaktora naczelnego), Halina EJSMONT, Ryszard KARACZUN, Iness TODRYK
Fotograf: Jarosław WANIUKIEWICZ

Obsługa komputerowa: Jolita ONIŚKO, Anna SKORB
Dział techniczny: Alicja SAMIEC
Prenumeratę: półroczną, kwartalną, dwumiesięczną lub miesięczną można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S.A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 589 BYB, w sprzedaży w kioskach - 120 BYB.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 3 друкаваныя аркушы
Заказ № - 3174 Наклад 6650 асобнікаў.
Штотыднёвік "Глос знад Немна"(на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі:230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства "Гродзенская друкарня"
Гродна вул.Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 15.11.2001 у 15.00
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцыяй дыяпазытываў.

BĄDŹMY W KONTAKCIE

Czekamy na Państwa telefony od godziny 9.00 do 18.00, od 18.00 do 9.00 możecie Państwo zostawić wiadomość na automatycznej sekretarce.

tel. (0152) 72-31-69